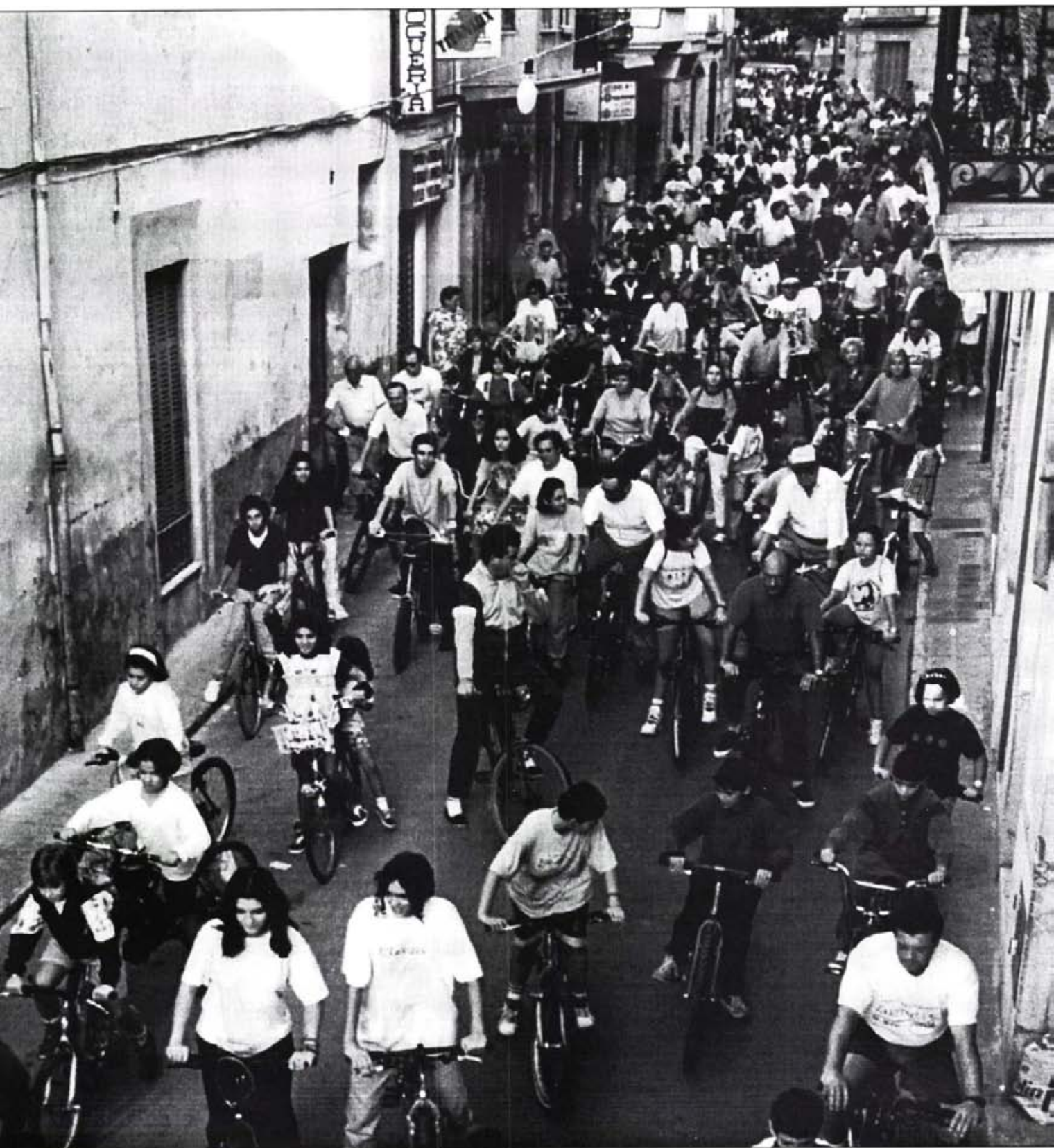

octubre 1996 núm. 171 175 PTA.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

DE SANT MIQUEL A SANT LLUC, LES FIRES

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/. Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Llúcia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Antònia Font	Bartomeu Font
Joana Font	Catalina Garau
Maties Garcies	Miquel Janer
Franc Jaume	Joan Jaume
Coloma Julià	Benet Llompart
Antoni Llompart	Jaume Manresa
Llorenç Mascaró	Antoni Monserrat
Apol·lònia M. Monserrat	Joan Monserrat
Francisca Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomeu Sbert	Catalina Serra
Jerònia Socies	Joan Socies
Gabriel Thomàs	Arnau Thomàs
Jeroni Tomàs	Antoni Vadell
Bàrbara Verdera	Francesc Verdera

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Fires 96

De bell nou, temps de fires a Lluçmajor. Temps de realitats i d'al·legories, de festa i de somnis, de retrobades i de fermances i, potser en alguna mesura, de frustració.

Ho voldríem tot, ho desitjaríem tot, i, a més, tot el millor per a Lluçmajor i per a totes les persones estimades. I això és impossible. La realitat és dialèctica, va i ve, ni tot és blanc ni tot és negre, ni tot és positiu ni tot va malament, ni tot són motius per a la desesperança ni tot són motius per a la il·lusió. Res no està guanyat ni perdut per a sempre: tot esdevé una anella de la cadena del temps -que, desafortunadament, es pot trencar i es trenca tantes vegades- i constitueix un moment o un aspecte de la biografia col·lectiva -mai acabada i sempre amb nous viaranys per trescar-.

Cal saber-ho veure i destriar tot. I posar-ho al seu lloc, amb respecte, estimació i intel·ligència. I, sobretot, amb una perspectiva de pluralisme, d'interrelació i de contexte. Tot forma part d'una realitat més ampla, mai valorada de la mateixa forma per tothom, i tot té un sentit, més o menys ric i enriquidor, segons allò que l'envolta i que s'hi connecta.

La notícia que GESA descarta definitivament (serà veritat?) la central de S'Estalella pot constituir una bona fermança sols si és acompanyada d'una nova, real i sincera consciència ecològica i d'un comportament coherent que impliqui tothom a molts nivells. El mateix es podria dir de la cada vegada més llunyana possibilitat de l'ampliació del port de S'Estanyol.

La conservació i rehabilitació inicial de Ses Escoles, notícia ben important en l'àmbit del patrimoni local, no ha d'esser considerada com a punt d'arribada enlloc sinó de partida, al que ha de seguir una rehabilitació en profunditat de tot l'edifici i una adequació del seu conjunt a les necessitats educatives presents i futures, i, sobretot, un debat i una eficaç corresponsabilització general, encara i sempre pendents, en relació a l'educació al nostre municipi.

I al mateix es podria dir de moltes d'altres situacions i esdeveniments, virtuals fermances de fires, meitat realitat meitat somni, que tothom vol i espera, i que sols arribaran a esser-ho si són percebudes com a tals, si són fortament disjuntades, si s'aconsegueixen amb esforç i si generen actituds noves, acompanyades per un sentit de festa i d'una generosa solidaritat.

Som a temps difícils, ningú no ho dubta. Ni el món de l'economia, ni de la cultura, ni de la política, ni de les relacions familiars o socials, ni dels valors o de l'esperit, constitueixen avui espais pacífics i suggeridors de nous i segurs camins. Més aviat són plens de reptes i de capses de sorpreses, no aptes per a porucs, nostàlgics de temps passats o necessitats de seguretats absolutes.

El camí és llarg i obert. No es veu la fi. Serà més fàcil i més refrescant si el feim conjuntament. Amb esperit d'acollida per a tothom i amb un punt de tendresa. Amb intel·ligència i valentia. Sense ingenuïtat i amb els ulls ben oberts.

Lluçmajor es mereix això i molt més.

Tots ens mereixem una bona fermança. Però cal que tots arribem a esser la millor fermança per als altres. O serà demanar massa?

Molts d'anys, bones fires del 1996 i salut per a tots els llucmajores i llucmajoreres, i per a tothom que vengui a firar i vulgui convertir-se en fermança per als altres! ◆

Rebutjada una moció sobre el registre municipal d'unions homosexuals

Arnau Tomàs

Els temes de contractació dels drets de superfície referits al polèmic ex-hotel "Maracanà" de s'Arenal, les modificacions de crèdit de 2.800.000 pta per a la compra d'una nova camioneta i les mocions del grup socialista sobre la petició d'un registre municipal d'unions civils del mateix sexe, l'elaboració d'un pla de despesa dels deutes de l'Ajuntament, varen ser els temes més discutits al llarg del plenari ordinari de l'Ajuntament, que va acabar a la una de la matinada.

Sobre la permuta dels restes de l'ex-hotel "Maracanà" a una empresa per tal que construeixi, per valor de 50 milions en un solar de l'Ajuntament, tant el grup socialista com el PSM, varen votar una altra vegada en contra de l'operació per considerar-la perjudicial, tant econòmicament com socialment. Llompart, del PSM, va dir que el Consistori perdria els 4 milions de l'enderrocament d'aquest edifici. El batle, en contradir l'oposició tot dient que l'operació resultarà positiva per al municipi, va recordar que "l'edifici no va ser comprat per gust, sinó per resoldre un problema d'ocupació il·legal, brut i higiènic, que el PSOE no va saber solucionar quan governava" i que el que va disgustar de debò als socialistes va ser el projectat Centre de Salut que es fes al nostre terme i no al de Palma, com era projectat". El tema va ser aprovat amb els vots en contra dels grups socialistes.

La modificació de crèdit de 2.800.000 pta per a la compra d'una camioneta, provinents del sobrant de les obres de sanejament del carrer dels Trencadors de s'Arenal, el regidor d'Hisenda, Lluç Tomàs, la va justificar explicant que el vehicle que s'empra per al trasllat de residents del centre del Molf d'en Gaspar necessita una renovació i que un altre de l'Ajuntament necessita una reparació costosa, de més d'un milió de pessetes, per la qual cosa s'opta per la compra d'un nou vehicle per tal que traslladi els residents del Centre Migjorn, que efectua molts quilòmetres diaris. Antoni Garcias s'hi va oposar explicant que "s'estan posant pegats als pressuposts en lloc de destinar aquests milions a disminuir el dèficit municipal".

La moció del PSOE, sobre la creació d'un registre municipal d'unions civils, Garcias va dir que és per demanar al Govern una llei per protegir els matrimonis del mateix sexe, "amb els mateixos drets que la resta de matrimonis". Llompart, del PSM, va donar suport a la moció afegint que "les lleis s'han d'ajustar als costums" i que "les parelles d'homosexuals tenen dret a la protecció". El grup del govern municipal, en boca de LL. Tomàs, va votar en contra de la moció dient que la proposta no és ni constitucional ni legal i que, en qualsevol cas, no és competència dels Ajuntaments. Garcias va sostenir que la proposta és constitucional i que altres Ajuntaments tenen establerts aquests registres. LL.

Tomàs, finalment, va recordar que el govern socialista en 13 anys de govern no havia fet res al respecte.

L'altra moció, discutida i rebutjada pel govern municipal del PP-ASI, va ser la sol·licitud d'un pla d'amortització del deute consistorial. A. Garcias va tornar a insistir a elaborar un pla conjunt de sanejament per "fer front al pagament de mil milions de pessetes als creditors". El regidor del PP, LL. Tomàs, va contestar que el socialista estava fent demagogia i que en "temes econòmics el PSOE mai no ha donat suport al PP", tot afegint que hi ha un pla de sanejament contemplat al pressupost, i el deute continua essent una preocupació del govern municipal i que s'amortitzarà.

Altres acords

Dins del Pla d'obres i de serveis de 1997 es va acordar la perllongació del carrer de Ramon Llull fins a la Ronda Ponent.

- Aprovació provisional del padró municipal d'habitants del terme en 20.428 habitants.

- Adjudicar el servei de menjador de l'Escola de s'Arenal.

- Convocar dues places fixes d'oficial segona.

- Convocar una plaça d'operari de neteja, per un any.

- Concessió de subvencions a entitats esportives.

- Moció del PSOE demanat que part dels serveis tècnics municipals facin revisions sobre l'estat de les Escoles Públiques. ♦

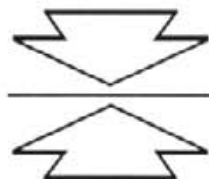
**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17 a 19'30 hs.

C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets

(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

“Llucmajor s’ha posat en marxa”

Amb aquest lema, l'Associació de Comerciants i Empresaris se posen al davant per estirar el carro de la dinamització del nostre poble. Tasca molt engrescadora, sobretot tenint en compte que actualment Llucmajor compta amb molt poca indústria, per tant pocs llocs de treball, igual passa amb la foravila. Ara bé el nostre poble ha esdevengut un poble se serveis, com molts d'altres arreu de Mallorca. A Llucmajor la gent hi vé després d'haver treballat a un altre indret. Llucmajor és un poble dormitori, de passada i de caps-de-setmana.

És evident que, en base a aquesta premisa, els comerciants llucmajoresns volen, es principi despertar l'interès de la gent del poble i endemés l'interès dels pobles voltants, de la gent de pas, i, en una paraula, de la gent que comparteix amb nosaltres el temps lliure o temps d'oci.

Llucmajor és un poble que ha estat triat com a lloc de residència per a molta de gent forana i estrangera, de gent que cerca tranquil·litat, que valora la vida del carrer i la barriada, que valora les relacions socials, base de les relacions econòmiques.

Arribats a aquest punt, els comerciants llucmajoresns, conscients que han d'aprofitar la presència de tanta de gent al poble, bé amb motiu de festes, actes socials, o, com és ara el cas, de les Fires; volen fer arribar a tothom la seva salutació, volen dir que aquest no és un poble adormit, que els seus comerços i les seves empreses ofereixen el seus serveis i els seus productes en qualitat i condicions tan bones o millors que a qualsevol altre poble i que estan disposats a demostrar-ho.

Esperem que aquesta jove associació trobi el ressò que se mereix i tot plegat resulti un bé per al poble. Endavant! ♦

Això ho hem d'arreglar

- Els cotxes aparcats al carrer Nou que fan nosa quan no queda més remei que passar-hi, per exemple quan hi ha festa i tanquen plaça; els cotxes que baixen pel carrer de sa Font són desviats cap a aquesta carrer tan estret.

- La poca promoció que fa l'Ajuntament del nostre poble.

- La manca d'una farola a plaça i a dues les fa falta la tulipa.

- Les poques papareres que hi ha pel poble, les poques que hi ha a vegades estan plenes i vessen.

- Els semàfors de les rondes, els que hi ha no serveixen per res. Serien útils els que per atravesar el carrer, els vianants poden modificar la llum del semàfor pitjant un botó.

- Falta un tros de l'asta de la bandera del Rei En Jaume. Faria més planta si estàs arreglada per fires o abans de Nadal.

- El poc que s'aprofiten els caps de setmana des de la Primera Fira fins al Firó. Hauríem de prendre model d'Inca. ♦

IES Llucmajor

Ha començat el nou curs al nou Institut d'Ensenyament Secundari de Llucmajor, creat a partir de la fusió dels antics instituts "Pere de Son Gall" i "Maria Antònia Salvà".

Es compta amb un total de 100 professors i 1.200 alumnes.

L'equip directiu ha quedat constituït de la següent manera:

Director: Bartomeu Carrió Trujillano

Cap d'Estudis: Cànida Gamundí Serra

Caps d'Estudis Adjunts:

- Miquel Catany Escandell (Batxiller)

- Francisco Gràcia Lladó (ESO)

- Mercedes Oliver Marcó (FP)

El nou centre IES Llucmajor compta aiximateix amb la secció de Campos on s'imparteixen els nivells de 1r. 2n. i 3r. d'ESO, amb un total de 160 alumnes aproximadament. ♦

5

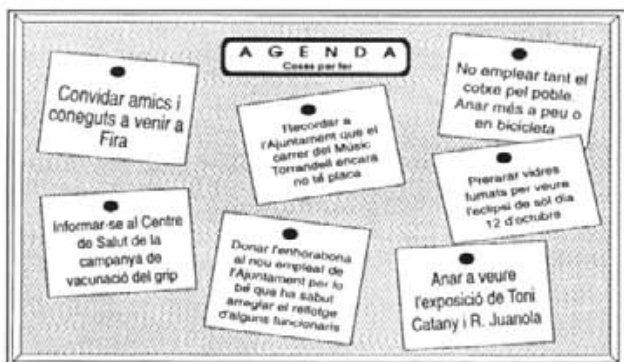

Foto
el ar

Reportatges
Fotos carnet, etc.

36 anys al
seu servei

Liquidació Total en productes
de perfumeria. 50% de descompte

C/ Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (Llucmajor)

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

Biblioteca pública municipal de s'Arenal

Ajuntament de Lluçmajor
C/. Berga, 64

07600 s'Arenal (Lluçmajor)
Tlf. 49-00-02

Horari: De dilluns a divendres de 15'30 a 20'00. Dissabte de 10'00 a 13'00

Novetats

Llibres

Francesc RIERA, *La causa xueta a la Cort de Carles III*

Bartomeu PROHENS, *Inquisició i bruixeria a Mallorca (1578-1650)*

Antoni GILI, *Aportació al Cançoner Popular de Mallorca*

Bartomeu RIERA, *Ciutat ha seixanta anys 1850-1900*

Andreu BIBILONI, *El comerç exterior de Mallorca. Homes, mercats i productes d'intercanvi (1650-1720)*

Gina GARCÉS, *Ramon Aguiló: Memòria sentimental del canvi*

Francisco OLLER: *Vocabulari de navegació*

Pere CALDERS: *Cartes d'amor*

Joan GUASP: *Fa molt de fred al nord de Quebec*

Antoni MARI: *El camí de Vincennes*

Miquel BEZARES: *Plaça d'Àfrica*

Jordi COCA: *Dies meravellosos*

PONS, ARDERIU, GARCÉS: *Poesia*

Jaume SANTANDREU: *Tristesia Amant*

Elvira POMAR: *Transparències*

Miquel LOPES CRESPI: *Punt final*

Miguel SANCHEZ-OSTIZ: *Un inferno en el jardí*

David TRUEBA: *Abierto toda la noche*

Umberto ECO: *La isla del día de antes*

També tenim novetats infantils i juvenils

Vídeos

"La España de Franco", I i II

"Molt soroll per no res"

"Robin Hood: Príncep dels lladres"

CD

Jaume SUREDA, *Un cel més blau*

Tomeu PENYA, *Balades*

MUSICA NOSTRA, *De dia i de nit*

Banda sonora de *Carrington* (Michael Nyman)

Duke Ellington

Stephane Grappelli

Diango Reinhardt

Consell Insular de Mallorca

Un campionat d'Espanya en aigües de la nostra badia

Tomeu Sbert

Una jornada de diumenge d'aquest darrer mes d'agost tingué lloc en aigües de la nostra badia, zona llucmajorera, unes proves de motos aquàtiques, puntuables per a la classificació final del Campionat d'Espanya de tal especialitat.

Tota una novetat i expectació per veure-ho. Aquesta mena d'artilugis de la mar a motor, aquest i estius passats el que més havien aconseguit era molestar i ésser un greu perill per als banyistes, donat que solen exhibir-se prop de la platja.

Ara fou molt diferent. La cosa es mostrà com un esport emotiu i apassionant. Amb la presència del delegat d'esports del Govern Balear, Ventura Blach junt al president de la Federació Balear de Montañàutica, l'amic i veterà Manolo González Pando i altres autoritats civils i esportives.

A FIRES

S'Arenal, com cada any, la gent parla i sent la necessitat d'assistir a les tradicionals fires de Lluçmajor. Són gents, podríem dir, d'arreu del món. Peninsulars molts que s'afinecaren quan el "boom" turístic; estrangers que viuen ja tot l'any aquí o es troben casualment entre noltres i, sobretot, diríem que tote les famílies antigues de S'Arenal no deixen cap any d'assistir i viure l'esplendor, la grandesa i novetats que sol presentar en especial la tan ancestral "Darrera Fira".

"BOMBAZO" BIKINI

No volem pasar per alt que enguany fa mig segle que a S'Arenal arribaren el primers vestits de bany de dues peces. És a dir, l'anomenat "bikini". Era a finals de l'estiu de 1946.

Havia estat un enginyer de Paris, fill d'una fabricant de calces i de capells de senyora, l'autor de tal atreviment; dissenyar dues peces quan sempre just era una. Així ja es podria veure el llombígol a les dones. Aquells anys, a Espanya, dur "bikini" era un poquet com a prenda del dimoni, mal vist i considerat pecat.

Avui, en molts de casos, just ens duu una peça. Aquell industrial francès haurà de cercar altres invents, si no, la possible tela emmagatzemada pot durar-li fins i tot quan cuidin la indústria els seus renets.

NOTÍCIES BREUS

- L'Ajuntament de Lluçmajor prepara un nou projecte d'embelliment

re del nostre rector P. Jordi Perelló Frontera. Molta de gent de S'Arenal acudí al funeral tant el senyor Tomàs com la senyora Frontera, descansin en pau.

- La U.D. Arenal, de futbol, que juga a Preferent, va perdent partits, però, diuen, el conjunt es jove. Van aprenent i... milloraran.

Panoràmica, des d'helicòpter de S'Arenal de Lluçmajor

per a presentar-lo a la Conselleria de Turisme. Es pretén que alguns trams de carrers es semipeatonetgin, això, a la part baixa de S'Arenal.

- Ha nascut un nou grup musical. Es diuen "Latino Cuart". El componen quatre persones: Són Guillem Roig, principal promotor (percussionista); Josep Ramon (organista) i les vocalistes Guina i Mònica.

- Una joveneta de 18 anys, que viu al Coll d'en Rebassa, fou elegida "Topp Model Mallorca", en un concurs celebrat a Aquacity. Fou president del jurat el regidor Joan Puigserver i organitzat Pere Salas.

- Mori Francesc Tomàs Rigo "de l'hotel Iris" a l'edat de 73 anys. Ell i Andreu Canals Foren els primers que instal·laren maquinària elèctrica per fer marès a S'Arenal. Eren els anys cinquanta.

- També va morir, a Llubí, la ma-

- "Hidobox" és la firma que enguany sponsoritza el bàsquet de S'Arenal. Els equips que presideix Guillem Boscana jugaran en el "Poliesportiu Toni Servera". Conversàrem amb el director-gerent, Santiago Coll, i ens reafirmà allò ja dit pel regidor Oliver.

- Començar el nou Curs Escolar 96-97, tot sense incidències. Petites coses que es van solucionant, paulatinament.

- "Boutic Laina" que regenta Pilar Roman de Cañellas va oferir de passis de models de roba infantil i juvenil que constituïren un èxit de gent i de participació. A la tarda el club Nàutic Arenal i el vespre a Aquacity.

- I fins dintre una mesada. ¡Bones fires i bona fermança! ♦

Taller Mecànic

JOSEP TOMÀS VIDAL

Vos desitja unes Bones Fires

REPARACIONS

EN GENERAL

DE L'AUTOMÒBIL

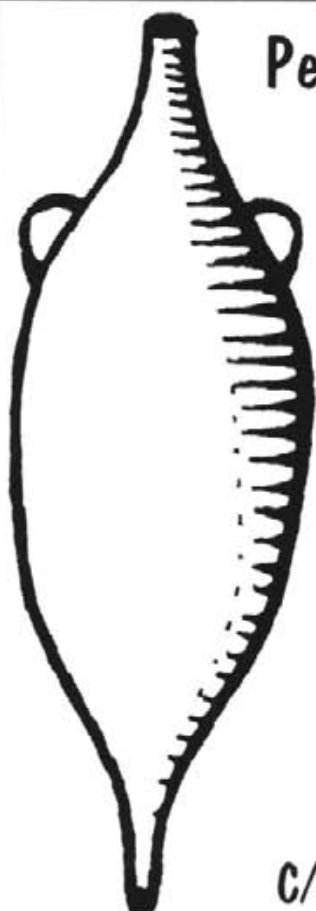
• MECÀNICA

• ELECTRICITAT

• XAPA

C/. Antoni Maura, 50 - Tel. 66 14 72 - LLUCMAJOR

Pels quinze anys de confiança, Gràcies

S'AMFORA

C/. de sa Font, 8 - TEL. 66 18 16 - LLUCMAJOR

El pregó *Les arrels musulmanes o islàmiques de les alqueries de Lluçmajor* de Guillem Rosselló Bordoy inaugurarà les fires d'enguany

Francina Capellà
Margalida Palou
Foto: C. Julià

Perquè puguem conèixer qui és el pregoner vos resumim el que diu la Gran Enciclopèdia de Mallorca:

Guillem Rosselló Bordoy va néixer a Sa Casa Blanca l'any 1932, historiador i arqueòleg es va llicenciar en Filosofia i Lletres, especialitat de Filologia semítica l'any 1955. L'any 1960 es llicencià també en història i s'hi doctorà l'any 1973 amb la tesi editada com *La cultura talayòtica en Mallorca*. Des de 1961, és director-conservador del Museu de Mallorca, on ha dirigit la instal·lació de les sales d'arqueologia islàmica, d'art gòtic, barroc, modern i contemporani i d'arts decoratives.

A més ha dirigit el muntatge dels museus municipals de Pollença (1974), Palma (1976 i 1994) i Manacor (1989). També ha duit a terme una intensa tasca arqueològica i ha dirigit 43 excavacions, centrades en els períodes pre-romà i islàmic. Ha publicat nombrosos estudis sobre ceràmica, el darrer dels quals, realitzat juntament amb Maria Barceló, sortirà dia 15 d'octubre. Ha estat més de quinze anys professor de la Universitat de les Illes Balears.

El nostre pregoner està molt interessat en la toponímia àrab, és un dels pocs especialistes en Filologia Semítica de les Balears i considera que és molt necessari un estudi de la llengua fet des d'aquesta especialitat, ja que des de sempre han estat els romanistes qui se n'han encarregat. Fins i tot en l'elaboració del Diccionari català-valencià-balear mossèn Alcover no va comptar amb els especialistes que hi havia aleshores i va ser assessorat per un marroquí sense formació lingüística. Per compensar aquesta mancança, el nostre pregoner presentarà, el mes de novembre, una ponència al Congrés de Defensa del Patrimoni Lingüístic que demostra l'origen àrab d'un seguit de paraules considerades d'origen romànic com per exemple: al.lot (waalad que voldria infant), mariol.lo (d'una arrel que vol dir bavar, per tant seria una espècie de bavarall), xano xano (a poc a poc en l'àrab actual), co-carroi (coca del pastor).

Aquest pregó és una primícia d'un treball més extens, resultat d'unes investigacions fetes a partir de les cinc versions del Llibre de repatiment, dues en llatí, una en català, una en àrab i una lla-

tino-àrabica que obre un gran camp d'estudi sobre la terminologia de les alqueries o rafals d'abans de la conquesta catalana. El pregoner ja ha fet treballs d'aquest tipus sobre Porreres, Santanyí o Inca però sempre ha sentit una predilecció especial per Lluçmajor, per la riquesa que aquest terme presenta de restes prehistòriques.

Arribar a trobar la denominació àrab de les possessions actuals és una tasca molt difícil que topa amb molts d'entrebancs com la gran fragmentació de les terres de tot Mallorca a partir del segle XIX i, sobretot, de Lluçmajor, que ja en el Plànol del Cardenal Despuig del segle XVIII, presentava tal parcel·lació

que semblava un vertader trencaclosques, la transcripció que feien els escriptors cristians que no coneixien l'àrab, la manca de documentació escrita i les diferents denominacions que han tingut aquests llocs. Per això cal una feina en tres branques: una investigació de camp, prospecció, un estudi toponímic i unes excavacions que, en la majoria de casos, no es poden dur a terme.

A Lluçmajor s'han trobat 33 jaciments, bàsicament de ceràmica, que podrien correspondre a unes 20 possessions d'origen musulmà. Garonda, Gomera, Marola, Binificat o Alacantí són algunes de les mostres de la pervivença de la toponímia musulmana de Lluçmajor.

Rosselló Bordoy diu que la toponímia és el patrimoni que està escrit sobre la terra i manifesta la seva preocupació pel fet que el deixem perdre en favor d'uns noms com Maioris, Las Palmeras, Badia Gran... que són totalment aliens a la nostra cultura; és quasi tan trist com veure destruir un talaiot per fer macada, per dir-ho amb paraules del nostre pregoner. Gràcies a la feina de Cosme Aguiló, Lluçmajor podrà conservar molts de topònims com Caló de sa senyora o Caló de sa pesquera que segurament haurien desaparegut. La feina de Rosselló Bordoy en aquest camp és recuperar els topònims perduts totalment.

Ens afegim a la preocupació de Rosselló Bordoy pel que fa a la pèrdua de la nostra toponímia i encoratjam l'Ajuntament perquè restitueixi els topònims de la nostra costa.

Bones Fires. ♦

EURO - IDIOMAS

Lluçmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluçmajor • Tel. 66 11 33

Entrevista

El Batle ens parla de les Fires 96

I. Barceló
Foto: C. Julià

- Sr. Batle, quines novetats hi ha enguany a les Fires?

- Les Fires seran més o manco com sempre, enguany és la 450ena edició, però s'ha de dir que alguna de les circumstàncies ha variat a causa de la reforma del recinte escolar.

En aquests moments "Ses Escoles" ja es troben obertes i dia 5, abans de Fires ja es trobarà obert tot el col·legi (ara encara falta la Biblioteca, la Direcció, les classes de pàrvuls i el menjador). A causa d'aquesta reforma i que a finals del curs passat es parlava d'instal·lar aules prefabricades, les actuals escoles no es podien emprar com a recinte per posar-hi les coses que tradicionalment s'hi exposaven. Tot això ens va condicionar una "Carpa" com la d'altres anys, i com que la nova llei de contractes de l'estat ens obliga a seguir una sèrie de tràmits que férem fa uns mesos, amb altres circumstàncies, actualment és impossible, per falta de temps, modificar la sol·licitud establerta.

En un principi era necessari l'antic espai de "Mostra" per a l'exposició de carros, concurs de cans, etc. Malgrat això creguérem que era millor un espai més reduït que no res i per això decidírem emprar la pista de davant de les escoles per posar-hi la "Mostra". És veritat que la carpa és més petita però dissortadament fins fa un mes no vàrem saber que les escoles podien ser utilitzades i ja no hi vàrem ser a temps. Aquesta és una de les novetats.

També serà novetat dintre de les ex-

posicions la que es realitzarà de guardes de cans de raça, cans que abans havien fet una competició. També hi ha el tema dels semantals i la ramaderia que per ventura a lapodria explicar millor el regidor que en té cura...

Hi ha algun canvi en l'emplaçament dels llocs d'exposició i venda?

- L'any passat ja vàrem intentar allargar el circuit pel carrer Major, intentant fer un anell amb el que és Major, Born i Passeig, i d'aquesta manera pensam que serà més fluïda la circulació peatonal. Es procurarà evitar els embotellaments a les zones on habitualment se'n produeixen, sobretot a la Plaça de Rufino Carpena.

Pel que fa als cartells de la Fira, és

novetat el que enguany han demanat al pintor Josep Manresa. El motiu pel qual hem cregut convenient que un artista com aquest fes el cartell ha estat evitar fer un concurs perquè no hi hagués cap possibilitat de maniobrar un jurat o d'obres plagiades com s'ha produït en algunes ocasions en alguns llocs.

D'aquests cartells, se n'han comanat dos mil, que es repartiran per l'empresa publicitària que ha guanyat el concurs de publicitat de Lluçmajor, arreu de tot Mallorca, per fer més promoció. També es farà publicitat a les revistes i a la ràdio.

En una paraule, tenim assegurades unes bones Fires...

- Si el temps acompanya... ♦

expert

ELÈCTRICA

e alafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Quatre mots

Frederic Cardona, director medic del CEM

Catalina Font

Foto: C. Julià

- **Ens pots fer un balanç d'aquest primer any de vida del Centre d'especialitats Mèdiques que tu dirigeixes?**

- L'avaluació que se'n pot fer és molt positiva perquè sobretot allò que ens interessa és donar servei i cobrir aquesta mancança que hi havia a Lluçmajor pel que fa a les distintes especialitats mèdiques que la gent necessita, sense les dificultats que suposa en moltes ocasions que tot estigui centrat a Palma. Agafam tot l'àmbit regional que podem i tenim actualment més de 15 companyies amb què feim feina.

De professionals som ara mateix 28 i estam a punt de comptar també amb un oftalmòleg i un dentista. Pensam que de moment ho cobrim bastant bé.

- **Quines són les especialitats més demanades?**

- En general, totes, l'acceptació per part de la gent és bona, se'n van contents perquè saben que han estat ben atesos. Com que intentam de solucionar els problemes relacionats amb la salut els pacients vénen per allò que necessiten: extraccions de sang, radiografies, traumatologia, fisioteràpia, ortopèdia... No només tenim especialitats de tipus fisiològic sinó que també tenim un psicòleg que també cobreix unes necessitats que hi

ha actualment. Intentam fer un servei el més integral possible.

- **Quin càrrec ocupes dins aquest Centre?**

- En som accionista i som el Director Mèdic del Centre, és a dir, a part del consell d'administració som el que mantenc les relacions amb els diferents metges que hi treballen. De quina manera s'ha de fer aquesta feina. Hem de pensar que aquest tipus d'activitat dins un poble suposa que el metge i el malalt ha d'estar a prop, no hi ha d'haver aquestes barreres que de vegades el pacient pot trobar quan va a la consulta d'un metge. Es tracta d'acostar-nos al pacient per tal d'ajudar-lo.

- **Com veus el futur del CEM?**

- El veig ben encoratjador perquè hem pogut demostrar que el mateix que un pacient té a Palma, quant a serveis mèdics, és possible de tenir-ho aquí, a casa seva. A la llarga volem arribar a tenir un servei d'urgències les vint-i-quatre hores però s'ha de poder muntar, si no ho hem fet és per manca de personal perquè implica una gent que ha de ser qualificada, ha de poder fer les guàrdies nocturnes, manejar els aparells de rajos, posar sèrums, etc... De moment és una mica complicat però és el nostre repte i pensam que ho aconseguirem en un futur proper, perquè és un tema que està en estudi. ♦

11

La Palmera

DETERGENTS I DEPURACIONS D'AIGUA

es fasser

Historiador Terrasa, 37

Teléfono 66 04 69

LLUCHMAYOR - Mallorca

Autoventa Ciutat, M&T, S.L.

Servei Oficial

Miquel Mas Alba. Gerent

C/. Ciutat, s/n - Tel. 66 01 25 - LLUCMAJOR

Bones Fires!

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

VOS DESITJA BONES FIRES 1996

Enquesta

Estau d'acord amb l'actual reforma circulatòria?

Silvia Alairo
Merceria "Born"

- Trob que és fatal, que per anar a un lloc que està a prop has d'anar a voltar per tot el poble. Per a la gent de fora està bé però per als d'aquí és una exageració.

Jesús Bezares
Estudiant

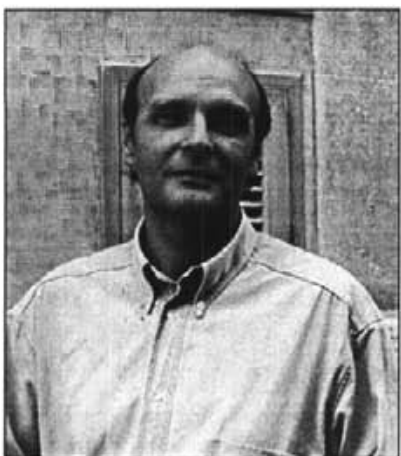
- Supòs que quan decidiren aquesta reforma ja pensaren que s'armaria un embull dels més grossos. Ho diu tothom. Hagués estat més lògic fer-la per fases, ara un tram, llavors un altre i no tot de cop. D'aquesta manera tothom va despistat iestic ben convençut que la gent s'embulla fins i tot amb carrers que no han tocat i que de tot la vida han estat igual, com és el cas del Passeig. Crec que hi haurà més accidents perquè molta gent passa les direccions prohibides sense temer-se'n. Hi ha sentits que

són molt clars però d'altres, la veritat és que no se sap quin criteri han seguit per dur a terme aquesta reforma.

Andreu Catany
Policia local

- Jo trob que està bé i que era necessària. Hi ha molts cotxes que circulen i és impossible circular bé si no existeix una reforma com la que hi ha feta, per exemple. Si és l'adequada o no, encara no ho sabem i hem de deixar passar un poc de temps. El carrer de B. Taixaquet no s'ha tocat i per ventura hauria estat ben bé de canviar alguna cosa.

Miquel Catany
Ensenyant

- A mi em sembla bé. Trob que era necessari perquè hi havia carrers on era impossible passar. Això dona més fluïdesa al trànsit perquè de vegades era molt difícil anar per enmig. A mi em sembla perfecte.

Margalida Jaume
Estudiant

- Pens que de moment és un poc embullós, perquè estàvem avesats a anar per uns llocs i ara trobam les direccions prohibides i et fan anar a voltar i pens que en alguns casos es podria suprimir i hi ha hagut massa canvi

Maties Tomàs
Guia turística

- A segons quins llocs, si, i segons quins altres, ho haguessin pogut deixar així com estava. El carrer de Sa Font, que és de doble sentit, només hauria de ser d'un (m'estic referint a la part de més amunt, devora la rodona nova). Al carrer d'en Born, hi ha un tram estret, però la resta pot ser perfectament de dos sentits

Quaderns de Fum Major

Sissifet Samsa canta un blues firal a Perlita Corazón

Miquel Cardell.-

Ja podem penjar senyals i fer reformes circulatòries, que tendran un èxit sempre relatiu, molt relatiu, mentre no es reformi la consciència incívica de tants de ciutadans que van de ben honorats per la vida. Pensava això, i també pensava mira aquest poca-vergonya, que s'ha pensat que el seu temps val més que el meu i per guanyar un duro de jornal té dret a fer-me'n perdre a jo. Ho pensava devers les nou del matí d'un dia de mitjan setembre, endidalat, jo i mitja dotzena més de conductors, dins el Carrer del Purgatori esperant que un camió (Transports Navalón cantava el rètol) acabàs de descarregar un viatge de material de construcció. Al mateix carrer per on pocs dies després m'en-vestiria en direcció prohibida el vell Ford Fiesta carregat d'ametles d'un veïnat del Carrer del Cel. Consciència cívica, o decisió política i policies municipals, perquè ja em direu quin conhort és haver de pagar per tenir portassa, i llavors haver de tornar a pagar per posar-hi el cartellet de pas permanent, i que encara t'hi estacionin al davant i resulti que la grua és a S'Arenal, i tu allà tot alabat, encallat, banyut i pagant el beure.

Foto Pla Janini. Gentilesa Fund. la Caixa

Abans de seguir escrivint, capvespre d'octubre amb sol calent, blanquíssim i un alè d'oratjol fresc, tardoral, tonificant i optimista després d'un estiu de Sant Miquel xafagós i enervant, acompanyat per les convencions musicals transformades en gràcia a una simfonia de Mozart, voldria donar un cop d'arjau al fil d'aquest escrit. Canviar de matemàtica, deixar el pes dolent de la sustracció perpètua que és mirar les realitats de la realitat social,

estadística i municipal mostrada des de la consciència del que hauria de ser, des del mapa punyent del que podria ser. Deixar aquesta feina, més que de Sísif empenyent a perpetuïtat, costa amunt, la roca que sempre torna a rodolar, d'un Sísif Samsa transformat en escarabat piloter, en un empet del mite amb la novel.la de Frank Kafka. Dibuixar equacions paral.leles, evocacions de Lluemajors triats pels atzars de la memòria, pels lliures camins del somni, pels mapes i les cròniques possibles i impossibles de la imaginació.

No fer-ho, és per força reincidir en recomptes de parents, amics i benefactors del partit que guanyen proves d'accés a les convocatòries laborals municipals -i, quan no les guanya el candidat oficial, estafer novament el saineit de jurats humiliats amb segones convocatòries de reunions extemporànies.

Rememorar assemblees que demostren de manera fefaent que molts, massa, pares d'escolars llucmajores només es mouen quan els mecanismes del magatzem de nins grinyolen, gisquen, no van lllisos, incomoden. Ara que el Rei d'Espanya ha dit, ell també, que el present i el futur d'un país depenen del present i el futur de

SERRALLERIA

Jaime Maimó

FERROS ARTÍSTICS I FORJATS
ESPECIALITAT EN TREBALLS D'ALUMINI

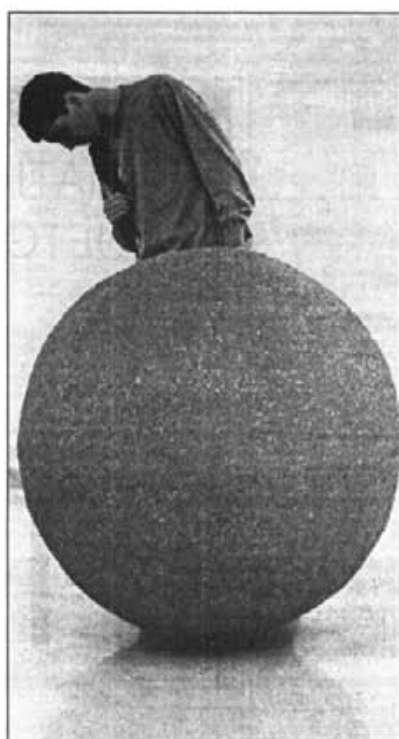
AVDA. CARLES V, 26 - TEL. 66 06 82 - LLUCMAJOR (MALLORCA)

l'educació. Retreure una assemblea on es va haver de patir que persones, que no eren membres de l'associació convocant, acusassin els qui es mullen de pressumptes xalets robats a l'erari públic (entre aplaudiments!). Una assemblea on les potadetes capricioses d'aquells que fa quatre mesos passaven de tot i ara exigeixen miracles i infinits infortunats i plantejats desconfiances sense alternativa quasi superaven les intervencions assenyades, concretes, definibles, que també va haver-n'hi. Una assemblea on un personatge que demostrava la seva responsabilitat passant d'un càrrec a l'AMPA al qual s'havia presentat voluntari, tenia la tòpica barra de manual de demanar responsabilitats passades posant pals a les rodes que treballen per aconseguir -i van, mal que bé, aconseguint- solucions presents, garanties futures.

O tornar a constatar, ara que hi ha realitats i esperances de solució en el problema de l'edifici de Ses Escoles, com l'aplicació de la LOGSE, una aplicació feta amb els peus, degradant amb ordres de la delegació ministerial les ordres del ministeri que degraden

les previsions potser no gens realistes de la llei, fa que s'apliqui el primer

Com un Sísif escarabat empenyent una bola de fems... (Escultura de J. Barbi, Foto M. Gener)

curs d'ESO, que s'hauria de fer a un Institut, a una escola de primària, i que això desbarat els horaris i la vida acadèmica de quasi cinc-cents nins... per una cinquantena que paguen en carn pròpia l'experiment polític-pedagògic.

S'ho paga passar de tot i això i parlar de les Fires que hem celebrat, amb aquest, quatre-cents cinquanta anys. Començaven, amb l'estirabot inevitable del protocol acostumat, amb un pregó de mossèn Baltasar Coll, dedicat en bona part a la primera persona del singular, i orientat a consar l'auditori de cara al pregó oficial, que va ser una lliçó densa, interessantíssima, pot ser fent enyorar un to un poc més divulgatiu, però rigorosa, de Guillem Rosselló Bordoy, director del Museu de Mallorca, que ens va dur, a través de les fonts conegudes, cap al poc que sabem del passat islàmic d'aquestes terres, de quan Mallorca era Al Mayurca, fa vuit, deu segles. S'ha de felicitar a qui va triar tema i pregoner, deixant-se de blaiures i beateries. Sa-

CENTRO DE ESPECIALIDADES MEDICAS

Igualatori
Medicina General
Pediatría
Ginecología i Obstetrícia
Cardiologia i Aparell Respiratori
Otorrinolaringologia
Aparell Digestiu
Anàlisis Clíniques
Cirurgia General
Neurocirurgia
Cirurgia Plàstica i Reparadora
Nutrició i Dietètica
Dermatologia

A.T.S
Clínica Dental
Ortodòncia
Implantologia
Psicologia
Traumatologia i
Cirurgia Ortopèdica
Reumatologia
Ortopèdia
Rehabilitació i Pisioteràpia
Atenció primària per a deportistes
Oftalmologia
R.X. Radiologia ...

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO - MEDIFIATC
MEDYTEC - NOVOMEDIC ONCE - PREVIASA - SANITAS - CAJA SALUD - VITALICI ...

Plaça d'Espanya, 56 - Tel. i Fax: 12 00 64 (Llucmajor)

bérem així, per desconhort de blaveros anticatalanistes i demés defensors d'al·lucinacions essencials baleàriques, que no hi cap evidència que, fa vuit-cents anys, es parlàs per aquí altra llengua que l'arab o el bereber-una llengua, una ètnia, que ara mateix lluita amb orgull per sobreviure als països del Magrib-. Sabérem que alguns documents aixecats pels conqueridors a l'hora de repartir aquestes terres, entre homes de Lleida, Tortosa, Tarragona..., deixen constància dels noms àrabs d'algunes alqueries del que ara és Lluçmajor, i que el d'una d'elles, la que s'anomenava ja llavors, aproximadament, Lluçmajor, pot ser no fa referència a Lucus maior, el gran bosc sagrat, consgrat a un déu, dels llatins; que potser fa referència a un coster o una vall fèrtil, en poètica oposició al coster estèril de Lluçamet...

Que devien pensar, mentre l'amic arqueòleg i historiador deabanava el seu cabdell, encenia calius d'atenció contra el buit de l'oblit, la regidora de cultura, el regidor Rabasco, el batle? Bé, el batle, després que l'orador in-

Figura scrivint reflectint-se en un mirall. F Bacon, 1976

sistís que la Mallorca islàmica és encara un tema poc conegut, va tancar l'acte agraint-li haver parlat d'un tema prou conegut...

Però les activitats festives havien co-

mençat abans, el dissabte dematí, amb una nova i molt concorreguda edició de la marxa ciclista popular a les Piquetes del Pèlag... que ja no són tals piquetes d'ençà d'aquella "ordenació" en pla celler d'un ajuntament pretèrit. Allà anàrem, en concòrdia i una pau que només trencava la música de Tomeu Penya que un cotxe amb altaveus s'obstinava a amollar, tot contaminant sònicament l'atmosfera rural, aproximadament bucòlica, de la feta. Una gentada i una monada. Trobàrem el trespol, que l'any passat semblava de ruïnes, prou restaurat. I el deixàrem, com tot l'entorn, ple de tassons de plàstic espanyats i altres gràcies. Novament el civisme extremat que ens honora com a grup. Una monada.

En tornàrem, un grup d'amics grans i petits, voltant cap al camí de Gràcia, entre xalets que creixen com girgòles o floridura. Arribant a la vila, respectant les indicacions, entràvem pel camí d'Algaida, sempre mig embossat pels omnipresents cotxes aparcats, que ho estaven a la nostra esquerra, cosa que ens donava una pre-

MONSERRAT

MODA HOME I DONA

**MERCERIA
PERFUMERIA
LLENCERIA**

*Ens trobareu a la
Plaça d'Espanya, 49
Tel. 66 05 10
VOS ESPERAM*

**PEDRO
CANTALLOPS
LLADO**

PINTURES AUTOMÒBILS

*Plaça Pare Bartomeu Salvà, nº 4
Telèf. 12 00 70 (Lluçmajor)*

ferència de pas que no respectà gens en vestir-nos, confiant en la llei troglodita del més fort, el conductor del cotxe, un vehicle gros i gris, 9416-BG. Va posar-nos en perill, faltant a les normes de circulació i civisme, i encara va tenir la barra d'insultar-nos. Si el coneixeu, ja me'l comanareu molt.

Ja ho veus, lector. Per molt que aquest dietarista públic allargui la vista provant de cercar paisatges plaents, recreació pura i enjogassat deport, sempre acaba trobant excusa per destil·lar l'àcida gota de la queixa, de la denúncia, sempre topa de morros amb una realitat que no està al nivell del possible, dels desitjable, de la més elemental i nostrada esperança.

Per molt que pensi que l'accés a la cultura no és la panacea universal, no puc deixar de creure que un poble més cult és un poble més sensible, més cívic, més capaç d'afrontar els problemes del conuiu i els reptes del segle.

Per això no puc deixar de posar devora aquesta reflexió una constatació que sembla també reincident, la topada de morros amb una símptoma crònica de la mentalitat i les prioritats dels qui ens governen, de la seva sensibilitat i el seu impacte en la vida del poble: Compt una quarantena llarga d'actes previst al programa de Fires. Devora una trentena de convocatòries esportives i un grapat de festives i institucionals, no arriben a deu els actes culturals. Això, comptant com a tals fins i tot les ballades de boleros que, a mi, personalment, tal com s'enfoquen, em sonen més a varietés. Sobretot després de veure els calçons de colorins de pel·lícula de pirates en Technicolor anys cinquanta que exhibien els balladors d'Aires de Pla tot celebrant el seu èxit polonès a Tele-Llucma. Però que a mi no m'agradi, que el seu espectacle em sembli una mistificació, un travestisme gens rigorós de la cultura popular, només és una apreciació personal, que no m'estalvia pensar que alguna cosa de cultura deu haver-hi quan un Ajuntament que fins i tot ha subvencionat les camisetes de la selecció balear femenina de Futbol els negàs l'ajut per la seva eixida internacional.

Que a unes Fires que bravegen de quatre segles i mig d'història d'un po-

Fira aturada...

ble que braveja d'important no hi hagi, més enllà de dues associacions locals que hi han de ser i d'un concert que paga Sa Nostra, una oferta musical de qualitat, (tants de concerts com misses institucionals! inclosa la de la Guàrdia Civil que no ens torna el claustre) ni cap dels bons espectacles que presenten les companyies mallorquines de teatre, ni una sola al·lusió al Centenari de les Rondalles, ni res que ens recordi que ja no són als anys cinquanta em sembla profundament lamentable, un film de terror caricaturesc, un retrat goiesc de la visió esquelètica del món del Partido Popular, més que de la nostra societat, que ha demostrat tenir elements prou valuosos, actius, creatius (o no? o fa falta una política de resistència i contraprogramació?).

Seguiré insistint. I no sols per una qüestió de cultura. Manacor organitza

enguany la primera fira de teatre de Mallorca, a Bunyola amb quatre duros i moltes ganes fan un esplèndid festival de música. No és tant una qüestió de pressupost com de voluntat. Mentre, les Fires seguiran desaprofitades, existint fora de la vila només com la massiva invasió de turisme interior de la inhabitable i excessiva Darrera Fira. I els altres dies? A Mallorca no hi ha encara Fira de música o d'espectacles musicals, ni fira d'animació infantil, ni res semblant a una Fira d'art contemporani... I a la vila hi ha prou gent capacitada per aportar idees. Si l'ajuntament es dignava convocar-la i escoltar-la, motivar-la, coordinar-la, ajudar-la. El govern municipal, però, el batle, sembla tenir-ne prou amb sortir a la foto del lliurament de trofeus estrictament publicitari. Igual que l'any passat. Igual que tants d'anys. Clar que tampoc no tenim ni una sala de cultura, ni unes instal·lacions adequades per quasi res, ni és lògic esperar d'un Ajuntament que margina sistemàticament les mostres associacions culturals de la vila, en un tracte clarament discriminatori en relació a les esportives, que de cop vegi la llum, camí d'un Damasc de la sensibilitat. Com va dir Cañellas, tanta cultura fa oi, no fos cosa que als nostres municipis els pegàs un atac d'alegria. He dit nostres? M'hi resisteix: aquest ajuntament només és meu com ho pot ser un mal de queixal, el mal de ventre d'una mala digestió històrica. Són ells que s'encaboten en ser el governants de l'Ajuntament, però no del poble, de la variada pluralitat que aquest mot designa.

17

grafimut

**OFFSET - TIPOGRAFIA -
PAPERERIA**

Bisbe Taixaquet, 60 - Telèfon 66 00 69

LLUCMAJOR

He reprès l'escriptura quasi de bon matí, un dijous que comença fresc, però amb un cel diàfan, d'una blavor feliç, clara, indescriptible, que corona, la clau de volta d'una lluna minvant espectral, geogràfica, d'una esfericitat perceptible i fugissera. Un matí lluminós, amb la claror blanca, un poc pàl·lida però ferma a mesura que el sol va pujant per un llevant amb núvols, més que amenaçadors, escenogràfics.

Escric després d'haver-me permès el luxe, per a mi excepcional una mica antic, con d'un senyoriu planer i de novel·la provinciana i decimonònica, i alhora d'una certa modernor es-temporània, de llegir els diaris fent un cafè a Plaça, al Colón.

Aquest illot de temptejant normalitat que és el *Diari de Balears* (m'hauria agradat més, m'hauria sonat menys provincial, *de les Balears*, o *de les Illes Balears*) titula a primera plana: *L'Ajuntament de Lluçmajor estudia expropiar les construccions il·legals. El batle Oliver vol posar fi així a les obres d'ordenació i fer que els infractors paguin les multes.*

Després de lustres de denunciar l'aberrant i destructor, contraproductiu a la llarga, caos urbanístics del nostre foravila, (o ex-foravila), la notícia m'interessa. Parla d'expropiacions com a una mesura que es pot aplicar sense passar pel jutjat a aquells propietaris de construccions il·legals que no paguin les multes i no solucionin la situació incorrecta pel que fa als metres quadrats de territori exigibles per legalitzar una construcció. Explica que un funcionari contractat a tal efecte ha obert o tramitat 400 expedients. Són un percentatge relativament petit devora les 1.500 o 2.000 casetes d'eines que no són d'eines. Però si aquesta iniciativa segueix el seu camí, haurem de felicitar el batle Oliver com el primer que haurà gosat invertir un problema d'enormes conseqüències urbanístiques, territorials, paisatgístiques, que deu fer vint anys que creix. Faltarà veure on s'ajeu en Gelat, i si l'amenaça no és una mesura d'intimidació més orientada a cobrar que a resoldre el problema. I faltarà veure què passa amb l'amenaça de reforma del Pla General d'Orde-

nació Urbana. Com faltarà veure i sentir el debat que s'ha de dur a terme en sessió plenària sobre aquesta matèria abans d'aplicar les mesures punitives. Però si és el que diuen que és, seré el primer en felicitar-ne els responsables, en reconèixer que, en això, s'hauran comportat com esper que es comportin, és el mínim, els administradors del municipi: fent complir la llei. Ara, que les infraccions urbanístiques, i l'incompliment del deure polític d'impedir-les, són matèria de Codi Penal.

He posat al reproductor un que enregistren fa vint-i-cinc anys el compositor i contrabaixista Charles Mingus i el bateria Max Roach amb Duke Ellington al piano. Sona el tema titular *Fleurette Africaine*. Quan l'havien d'enregistrar, Ellington el va explicar així als seus igualment genials companys: - *Imaginau una flor que creix al cor de la selva, a un indret que no ha estat trepitjat mai per cap humà en quaranta mil·lions a la rodona, i tocau aquesta folr...* Suavitat i misteri

Boutique

Marlu

Roba de Joventut,
de Senyora i de Senyor.

- Darreres Novetats
- Complements

Promoció Fires 96, del 7 al 14 d'octubre

10% de descompte amb vales compra
Caduca el 30 de novembre

OROBLU®

Recollida autoritzada de netejes tèxtils, Tintoreria "CALTOR"

VOS DESITJAM BONES FIRES

C/. d'Es Vall, 93 - Tel. 66 05 29 (LLUCMAJOR)

d'una música que sembla acordar-se amb la claror, ja d'una blancor d'argent esmolat, enlluernadora sobre la calç, sobre el trespol, d'un sol que adquireix una calidesa confortadora sobre aquesta terra on queden menys racons dignes de tal música que els que voldríem, on foravila ha perdut massa aquella sansació d'immensitat sense límits ni tanques que tenia quan hi anava de nin, aquell equilibri entre el misteri boscos, indòmit, de la naturalesa i la mesura de la mà humana. Així i tot, però, aquí mateix, part damunt la tanca d'un corral del carrer del Convent guaiten les branques, curulles dels seus fruits tardorals, d'un magraner i un codonyer.

La llum groga, d'asprors saboroses pressentides als codonys. Les magranes, símbol de la immortalitat entre els grecs, grans de sang i llavis, cristal·lins en la tardor, que vaig veure escolpides a les esteles del cementari del Ceràmic, a la vella Atenes, s'afegeixen a l'escena que vull posar al final d'aquest escrit. A Plaça, el mateix camió que apareixia al començament d'aquestes pàgines, ha carregat amb els seu braç de tità

mecànic l'estàtua de la flamenca sense mans. Perlita Corazón, amor efímer del nostre paisatge urbà, estàtua de marès, venuda i comprada, se'n va damunt un camió cap al seu nou enplaçament, amb el seu gest de dansa congelada. Podria personificar-la a una pel·lícula a Cas Coix Verónica Forqué, que anava a comprar cartolina a l'Impremta Moderna, ja que, amb Antonio Resines, filmen devers S'Estalella i dirigits per Manuel Iborra una cinta que es dirà *El temps de la felicitat*.

L'estàtua té, al camió, més que connotacions de pas processional o carrossa de rua nostrada, la dignitat d'una dama francesa al carro que la porta a la guillotina, els dies del terror revolucionari. Qui sap si una Pimpinela Escarlata l'espera a un revolt. Com nosaltres mateixos, transportats sense saber sempre cap a on per camions d'atzar i temps. Adéu, Margarita Corazón, efímer somni urbà, ballarina immòbil, pot ser serà millor per tu prescindir melodramàticament de les nostres rutines d'escarabat piloter, empenyent la bolla amb pocs diamants entre el fems. Adéu, adéu,

fins a un altre somni, adéu i molts d'anys, que som a les Fires del mític gran bosc sagrat, de l'islàmica alqueria del comellar fèrtil, de la ciutat de la llum alçada, la de l'heràldica torxa que fa més fum que llum, quatre-cents cinquanta vegades adéu i molts d'anys, molts d'anys i bones fires. ♦

COLORINS

MODA INFANTIL

C/. D'es Vall, 107 • Tel. 66 27 26
LLUCMAJOR - MALLORCA

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

ESTANCO EXP. N.º 3
CAN PACO

Margalida Soler Oliver

C/. Bisbe Taixequet, 69 - Tel. 66 07 00 - Lluçmajor

Jaume Salvà i Lara: un amateur del cinema

Antonia Font

Quan diem que algú és afeccionat a la literatura, ens imaginam que dedica la major part dels seu temps lliure a llegir les obres que al llarg del temps ens han anat deixant els escriptors més reconeguts; si diem, en canvi, que li agrada la música pensam potser en un melòman que gaudeix d'una discoteca més o menys extensa i que sovint, o almenys de tant en tant, podem trobar-lo en uns o altres concerts. Què suposam, però, si algú ens diu allò que més li agrada és el cinema? hem de reconèixer que en la majoria de casos allò que més aviat ens ve a la ment és que aquesta persona en qüestió es perd ben poques pel·lícules de les que podem trobar a les cartelleres de Palma. Ara bé, és probable que entre els afeccionats a la literatura i a la música, coneixem persones que escriuen o bé que toquen algun instrument; en canvi, però, potser no coneguem ningú que es dediqui a fer cinema. Doncs bé, resulta que no cal anar a Hollywood o a Madrid o a qualsevol altra gran ciutat per trobar-nos amb una d'aquestes darreres persones, basta simplement que agafem el cotxe i anem a Campos, Felanitx o Palma o, fins i tot, basta que voltem uns quants cantons del nostre propi poble i si encara no ho hem fet, ens trobarem amb en Jaume Salvà i Lara i descobrirem que a Lluçmajor també es fa cinema.

Salvà i Lara és un dels joves llucmajorers que des de l'adolescència ha demostrat un interès constant per tot allò que faci referència al món artístic tant en les diferents vertents creatives com en la vertent teòrica. Així, fou un dels col·laboradors i fundadors del col·lectiu Aina Cohen, ha fet exposicions de fotografia (juntament amb la seva amiga Francesca Bennàsser), s'acaba de fer classes en un institut, es dedica a fer cinema, ja sigui col·laborant amb altres associacions o productors, o treballant des

de la seva pròpia companyia coneguda amb el nom de Produccions la Lluna i la Pruna.

No hem d'oblidar que el fet de dedicar-se al setè art en un entorn com el de les illes no és una tasca fàcil, al contrari, són necessàries grans dosis d'imaginació, voluntat, bona mà i també de material tècnic especialitzat i de persones disposades no només a col·laborar en el procés de producció sinó també en el rodatge com a actors.

Segons Salvà, "si algú està interessat en el món del cinema en el mateix sentit en què hi poguem estar els meus companys i jo, el primer que hauria de fer és entrar en coneixement de les principals bases teòriques com els tipus de pel·lícules (8 mm, 16 mm, etc), les possibilitats tècniques que es poden esperar de les diferents càmeres, les semblances i divergències entre el video o les càmeres de super 8, per exemple; en segon lloc, seria convenient que aquesta persona acudís a algun rodatge per tal de conèi-

xer més d'aprop els problemes pràctics amb què probablement es pugui trobar."

Per altra part, i segons el que ens continua explicant Salvà i Lara, si hom es decideix a rodar un curt, mig o llargmetratge, s'ha de triar una temàtica que pugui ambientar-se fàcilment en el nostre entorn no només natural sinó també social, de tal manera que les situacions i els diàlegs que damunt el paper poden ser fascinants, a la pantalla no quedin desplaçades, ridícules o fora de lloc: "A Mallorca, si es vol fer cinema, el que s'ha de tenir molt clar és que aquí no pot produir-se una pel·lícula que intenti imitar, per exemple, el món de Tarantino, car aquest és un món que només pot sorgir d'Amèrica i que traspasar-lo aquí és una tasca pràcticament impossible."

Jaume Lara no només intervé a les pel·lícules com a productor, també és guionista, director, actor, tècnic de so, etc., és, per tant i en certa manera, més que un afeccionat; i per si algú encara en pogués dubtar basta fer un recorregut per

IMPREMTA

moderna

Bones Fires!

les obres en què ha intervingut en qual-sevol dels aspectes que acabam d'anomenar, i que segur només són el principi d'una llarga llista. Així, la primera pel·lícula en els crèdits de la qual podem llegir el seu nom és a *Homo homini lupus*, que s'estrenà a Cas Coix l'agost del 94 i en la qual ell intervé com a productor i guionista. És, doncs, entorn a aquest any quan podríem dir que passa a ser un cinèfil en el més ple sentit de la paraula. Poc abans del 94, Salvà foma part de l'associació París Alegre, associació que nasqué a Lluçmajor mateix i que malauradament no tingué una vida tan llarga com hauríem pogut desitjar. És també en aquesta època que Jaume Salvà estableix una estreta amistat amb Biel Mayans, una de les altres persones que viu el cinema des de dins i que en aquest cas ho fa no a Lluçmajor, sinó a Campos. Mayans esconverteix primer en el mestre i després en el soci de Salvà en la producció de diferents pel·lícules del propi Mayans com podrien ser-ho *Una Història feresta* (1994), *Bruixes, bruixots i fullets* (1995) o *En Gustí lladre* (1996).

Després de *Homo homini lupus*, Salvà i Lara realitza *Jugant a ser dolents* i *Diessel*, la qual és la seva darrera pel·lícula i es basa en un fragment de l'obra *El món segons Garp* de Jhon Irving.

Les tres pel·lícules són rodades en el format de super 8, i són totes sonores, cosa que dins el món del cinema amateur és d'un gran nivell; a més d'això, dues són en color i una en blanc i negre, aquesta darrera és en concret *Diessel* i ha estat revelada per ells mateixos.

Quant als arguments, el més senzill és el de la primera pel·lícula, mentre que els de les dues darreres augmenten quant a la trama i obliguen a Salvà i el seu

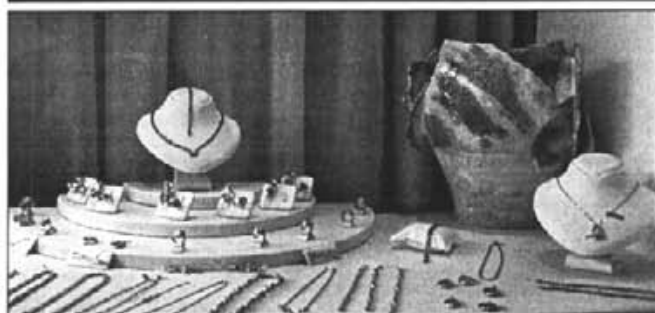
equip a depurar els plànols, els diàlegs, la fotografia, etc.

Tanmateix no vull avançar-vos cap bri d'informació sobre els resultats finals de *Jugant a ser dolents* o de *Diessel* perquè preferesc que ho descobriu vosaltres mateixos quan aneu a la seva estrena o millor, si podeu, a la preestrena, que serà el 28 de desembre a Felanitx. Seria fantàstic si ens hi poguéssim trobar. ♦

JOIERIA I RELLOTGERIA

CAS COTXER

A Lluçmajor
A Sa Pobla
a Ca's Cotxer
bona fermança
hem de fer
BONES FIRES 1996

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Lluçmajor) • C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)

MOTOS & BICICLETES

POU

VOS DESITJA BONES FIRES I BONA FERMANÇA

EXPOSICIÓ, VENDA I REPARACIÓ

*Des del 2 anys,
amb varietat de models
per elegir... a prova de nins.*

 CONDOR

C/. Music Joan Xamena, 16
Lluçmajor

Querriures
Clar

*El millor per al teu amic
Compri la millor varietat
de menjar de ca i moix*

Bones Fires!

C/. Bisbe Tàixequet, 62 - Tel. 66 03 93 (Lluçmajor)

S'Estanyol, estopeig 1996 (i II)

Josep Buades

(Continuació)

Jo i dos socis de número més, recentment expedientats, hem demanat vista a aquest procés, ja que ens interessa saber quins remenats duu aquest senyor que es permet decidir que nosaltres anam "contra el Club". Hem esbrinat que declarà al Jutjat que això són operacions habituals, però no en recordà cap. Ara pretén que ens creguem que és habitual tenir 5 quilos a una caixa forta per pagar en metàl·lic (a l'any 1996, hom no ha vist mai aquesta quantitat en metàl·lic, existeixen els talons, les targes...). I diu que va ser l'enginyer (el qual va presentar una factura no visada pel col·legi d'arquitectes) qui ho va demanar, mentre que aquest diu que no va demanar res d'això... Bé... ja s'aclariran.

El cas és que, mentrestant, el CNE inicià un expedient sancionador contra Coloma Ramon, Macià Buades, Damià Verger i jo. A jo ja m'havien expedientat de manera anticonstitucional una vegada. M'havien tret a les males del Club davant el meu fill de cinc anys (d'això en parlarem als tribunals), quan jo podia estar allà dins, com qualsevol altra persona, inclús més que persones demandades reiteradament, processades, condemnades per injúries, processades per irregularitats als comptes, per signar clàusules amb la constructora obligant al CNE a pagar indemnitzacions el dia abans de paralytizar les obres el Sr. Batle, etc... En Domingo Pérez, de la Junta Directiva del CNE, havia agredit al meu pare. Hem hagut de sofrir insults continus de molts socis (no sabem si legals o no) del CNE a les assemblees. Diuen que "anam contra el Club". És realment flipant. És com si en Cañellas i tots els Diputats del PP, quan Esquerra Unida (dos diputats) els va destapar l'afar del túnel de Soller, haguessin dit als seus diputats: "us iniciam un expedient sancionador, perquè, amb les vostres acusacions, anau contra el Govern". Ara ni ens volen servir al bar del Club. Diuen que "espantam els clients". La meua dona i el nostre misser (!!) han estat declarats "personas non gratas".

A nosaltres què ens importa si som minoria al Club els que no volem monstre nàutic. Tenim dret a opinar, i ens envergonyeix que una entitat privada de la qual som socis es cregui la madona de la mar. Els veïns i tots els

que hi vénen a nadar, o simplement a veure-la la reclamam com a nostra, i no volem contemplar la seva destrucció. Si som membres de l'AVV "Son Reynés" i socis del CNE a la vegada, actuarem, dins la Llei i a través d'ella per a què s'aclareixin totes aquestes malifetes, però sobretot no claudicarem sobre la nostra llibertat d'expressió. Si mai hem dit una sola mentida o insultat algú, que ho diguin. Per ara, els agredits som precisament els expedientats.

I hem sofert múltiples coaccions que no ens han fet ni gens ni mica de por. Molt al contrari, Sr. Ginard i Sr. Oliver, Sr. Oliver i Sr. Ginard (tanto monta-tanto), socis de número de dubtosa formada, i polítics en general irrespectuosos amb les seves pròpies promeses, mentres vostès segueixin amb la seva actitud prepotent, per molt que els molesti, seguirem, per tots els mitjans, intentant fer veure a la Justícia que 171.000 metres quadrats de mirall marí, farcit de llanxes renoueres, rapidíssimes i contaminants, almenys, només es podran construir amb els estudis d'impacte ambiental, les exposicions públiques, la regulació al Pla urbanístic, les Llicències pertinents i altres nombrosos factors que manquen als expedients. Dos i dos són quatre, i són quatre tan si a vostès els convé tres, com si els convé cinc.

Record S'Estanyol quan la barrera del Club era simbòlica, anàvem tots amb banyadors, sense saber qui era soci i qui no, ni si hi havia presidents o no, quan encara no ens havia envaït la nova raça ensenyorida típica dels Clubs

Nàutics, quan encara no havien pensat en el nostre petit poblet com a víctima propiciatòria de reportatges del "Diez Minutos"..., en definitiva, quan Ginard encara no m'havia comunicat, com va fer fa dos anys que S'Estanyol era "basura", i que el que calia era "progrés", cases amb jardí, gent adinerada, amb "clase", amb "prestigi", quan vaig veure que els estanyolers i les nostres modestes casetes érem la "basura", i el "yates" i els seus altius tripulants els que tenien "clase", quan va dir que pensava convertir S'Estanyol en un nou Cala D'Or, vaig veure molt clar que, soci de número o no, president de l'AVV o no, no em cagarien damunt el cap tan fàcilment. Al cap i a la fi, què hi podem perdre els "ecologistes", quan ens volen prendre l'únic que tenim?

Aquesta és la crònica d'un estiu ofegador. L'escrivi el que, segons diuen, "ha dividit S'Estanyol". Però la gent conscient sap que destapar l'olla implica ensumar.

Ja ho diu en Biel Majoral:

"Què té aquesta terra nostra que congria traïdors diputats i senadors hi ha mestres i professors i també el senyor rector i aquests són els pitjors els diuen que són senyors i sols els tenen per mostra semblen tots triats aposta" ♦

Cartes

Antoni Ginard, el millor president que ha tengut S'Estanyol

B. Ramis.-

Sra. Directora de "Lucmajor de Pinte en Ample" agrairé la publicació d'aquesta carta al mateix temps que us salut ben cordialment:

- S'ha de proclamar i així ho sabran tots els socis del CN S'Estanyol que viuen a Lluçmajor, perquè el meu estimat Ginard ha estat i continua essent el més fantàstic President que, els seus defectes de banda, gasta els doblers del Club davant la indiferència dels socis o, millor dit, davant els aplaudiments d'alguns d'ells.

Fonament aquesta opinió, entre d'altres, en aquests records:

1- Que aproximadament l'any 1983 en no presentar-se altres candidatures, el proclamaren president del Club.

2- Mesos després i sense cap necessitat, va ordenar modificar interiorment el local social, doblers que va pagar el Club, però també s'ha de reconèixer que tot el material sanitari va sortir de la seva botiga i per tant era normal que el cobràs del propi Club, perquè per qualque cosa n'és el President.

3- També, sense cap necessitat, va comprar la nova furgoneta per als socis juvenils de l'escola de vela, tot i que només navegaven a l'estiu i el nombre d'aquests no és superior a 3, i és per això que en lloc de transportar "Optimist" s'utilitza per a transports feixucs, però es va comprar amb doblers del Club.

4- És el fundador de les Festes del Club que organitza anualment per Sant Pere amb uns estupendos dinars i sopars, teatre i berbenes que també paga el Club, però s'ha de reconèixer al seu favor que amb aquestes festes aconseguix noves relacions amb el Batle Gaspar Oliver i amb el regidor Joaquín Rabasco, el qual va ser present enguany al sopar programat i naturalment no va pagar el tiquet perquè va ser-hi

convidat.

5- Cap dels anteriors presidents no va gosar retirar doblers del Club per ingressar-los en el seu compte particular tal i com A. Ginard va fer des del 1993 fins a totalitzar 5.100.000 pta.

Allò que no comprenc és que aquell any sabés que el 95 hauria de pagar aquests milions segons recentment ha declarat el seu creditor. I malgrat els anys durant els quals els milions estaven en el compte del president, no hem tengut notícies dels interessos que va cobrar ni que n'ha fet, d'aquests.

Tampoc no té explicació el fet que el 1995 pagàs aquests milions i els seus propis tesorers hagin manifestat que va començar a treure quantitats del compte del Club, justament un cop que havia liquidat el creditor. Si això fos veritat, fàcilment arrib a la conclusió que el president ha pagat dues vegades aquests milions des del moment que en fer-ho el 1995 ja feia més de dos anys que havia liquidat amb el creditor.

6- Ha estat i és l'únic dels presidents que per "nassos" segueix expedients condemnatoris contra uns esclaus socis que desitgen que ell compleixi les normes dels Estatuts i del Reglament de Règim Intern i ell, per compensar aquesta actitud defensora dels interessos del club, els prohibeix entrar al recinte del Port i al local social i a més ha ordenat a l'arrendatari del bar que no els serveixi cap beguda, ni tan sols un tassó d'aigua.

7- També ha estat i és l'únic president que amb freqüència visita contínuament els Jutjats Penals així com Civils, de Palma, i obté sentències que el condemnen per diversos motius.

Però, a part de la condemna, també s'ha de pagar l'Advocat del Club i membre de la Junta Directiva D. Marcos Sastre i al Procurador, als altres professionals de la part vencedora. Realment aquests senyors han trobat en la persona d'A. Ginard una "mina

d'or", encara que qui paga és el Club.

8- Pels motius que només sap el President, amb Ferroviol va celebrar el concert per a la impossible construcció del Gran Port que varen convenir per un preu superior al MIL MILIONS de pessetes i a més varen acceptar el pagament per part del club del 6% d'aquests milions que es pagaran en concepte d'indemnització, és a dir, uns 70.000.000 en cas que Ferroviol no realitzàs la construcció, cosa que vertaderament succeirà.

El president sap prou bé pel seu ofici de comerciant, que abans de contractar amb Ferroviol estava obligat a tenir una reunió només amb els amos dels actuals amarraments per exposar-los la resta de pressuposts que havia d'haver sol·licitat per tal que ells i només ells poguessin elegir el que haguessin considerat més adient als seus interessos en cas de la no construcció i subsegüent pagament de la indemnització, que el President va fixar en aquests 70 milions que el Club haurà de pagar.

Per tots i cada un dels esmentats records, felicita el president, davant el consentiment dels socis que li permeten de continuar essent-ho, justament amb els seus companys de Junta que donen suport a les seves decisions, fins i tot a les que afecten els comptes bancaris del Club.

I finalitz expressant al president, la meva jocosament enhorabona en comprovar que a les passades festes patronals de S'Estanyol, moltes fotocòpies d'una gran fotografia seva, l'original de la qual havia estat retallat del "Dia del Mundo", acompanyada dels qualificatius que indicava aquell diari, varen aparèixer aferrades als pals d'electricitat situats als carrers i a la Plaça de S'Estanyol.

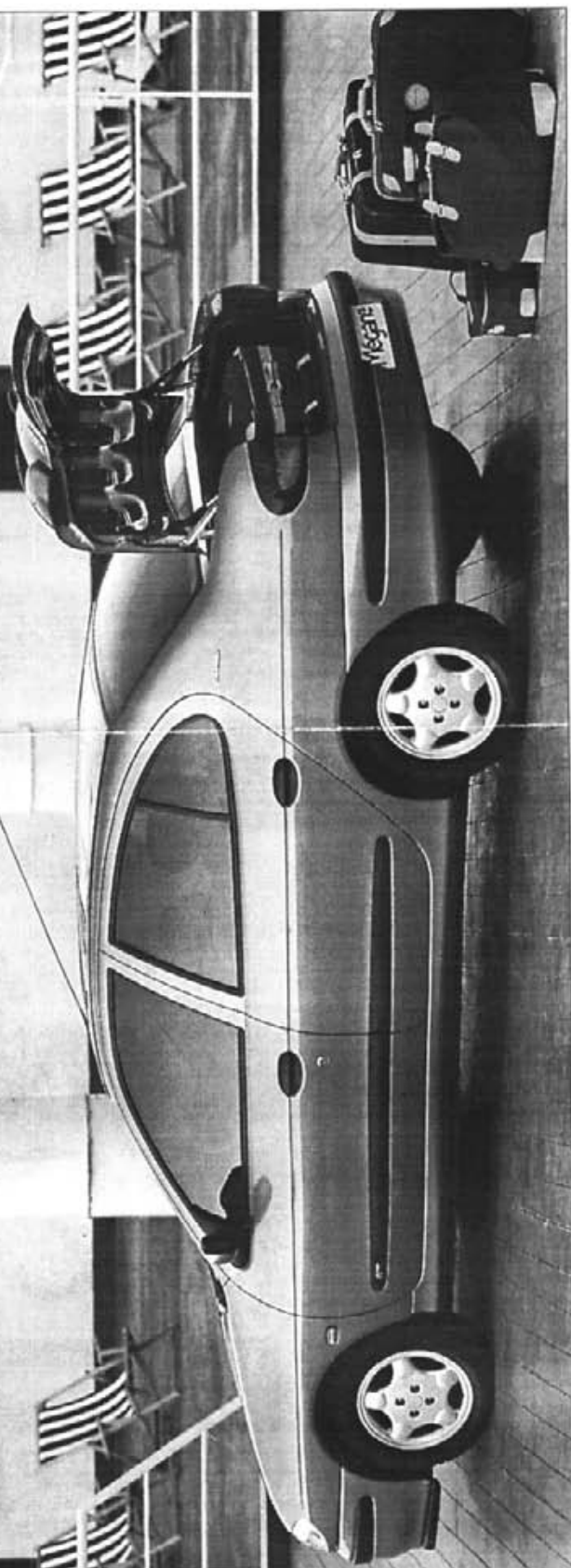
Feia riure i un menyspreu, aquella estampeta.

Bones Fires, i una bona fermança.

Mégane
Classic

RENAULT

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00 41

Bones Fires!

Xerrades de cafè

Una fira amb patins i slògans

Un que escoltava.-

- Com es presenten aquestes Fires?
— Extraordinàries, he llegit el programa i he quedat entre merejat i embadalit de tantes coses que hi ha.

- Jo també, és impossible fer memòria de tots els actes i exposicions.

— Pareix que cada any augmenta la cosa i la Fira de Lluçmajor aviat ja no cabrà dins el poble.

- He comptat 24 exposicions artístiques de tot mena, sense comptar les de maquinària i la "Mostra Lluçmajorera".

— Pel que fa a "Sa Mostra" m'han dit que hi ha expositors que s'han queixat perquè n'hi ha que exposen els seus productes i no són de Lluçmajor.

- I tenen raó, això és veritat.

— No és una mostra llucmajorera? Idò només els de Lluçmajor.

- A més, si l'Associació de Comerciants i Empresaris de Lluçmajor ja s'han mobilitzat per promocionar tots els productes que fan o que venen, no té sentit fer una mostra amb gent de fora.

— I no hi ha més novetats a la Fira d'enguany?

- Aquesta ja és una, la festa que fan els esmentats comerciants i industrials de Lluçmajor, on, a més de ball i de menjua, al Passeig de Jaume III, donaran un premi de dues-centes mil pessetes al que presentarà el millor slògan que convidi a comprar a Lluçmajor.

— Això és molt llépol!, per aquesta quantitat val la pena buidar-se el cap i pensar en un slògan.

- I també, si donen menjjar, no faltarà gent...

— Tens raó, i per això mateix moltes conferències culturals haurien d'incloure la menjua perquè hi anàs molta gent...

- Al manco podrien donar bunyols...

— No sigueu exagerats, perquè als Pregons sempre hi ha una gentada.

- Però la gent s'avorreix o es dorm...

— També veig al programa que es farà un concurs de ponis...

- I què és això, de ponis?

— Els castellans els diuen "poneys"

- Ah! Això són cavallets petits...

— Eco...

- Una altra novetat són els patins. Hi ha una maratón de patins en línia a la part de Sant Francesc i una altra demostració de salt en rampa, al Passeig de Jaume III.

— Sembla que ara hi ha una febre de patins. Molts de joves, petits i grans, tots patinen...

- N'hi ha molts de grans que fan pati-

nades sense usar patins...

— Sobretot si són polítics.

- Jo pens que si patines pel Passeig, convé que posin aigua al brollador, no fos cosa que pengui la rampa amb massa força...

— O no hi ha aigua?

- La darrera vegada que hi vaig anar, no n'hi havia...

— Bé, però supòs que per la Darrera Fira el brollador brollarà...

- Ara se m'ha ocorregut un slògan...

— Venga, idò.

- "Comprau a Lluçmajor i tot vos brollarà".

— Amèn... ♦

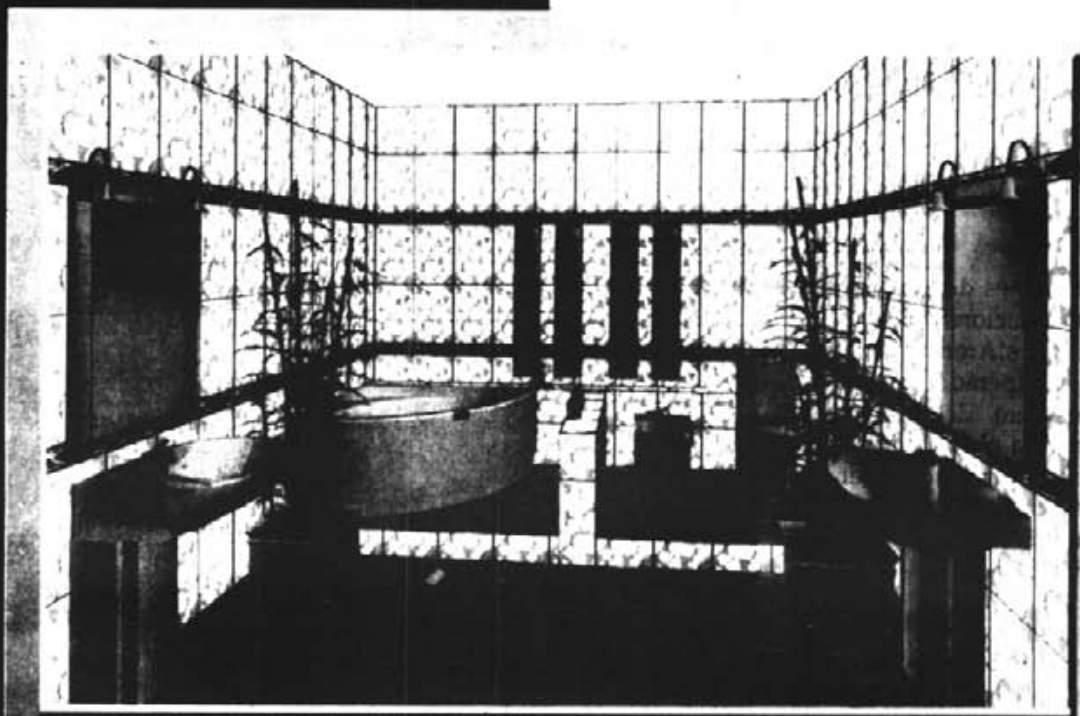

**CA'N
JANER**

JØTUL[®]

EXPOSICIÓ I VENDA

Rotonda Carretera Lluçmajor - Campos
Avda. Cavaller Ramon Sanmartí
Tel. 12 04 47 - Lluçmajor

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

ROCA

DIBA DISSENY
INTEGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.

A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

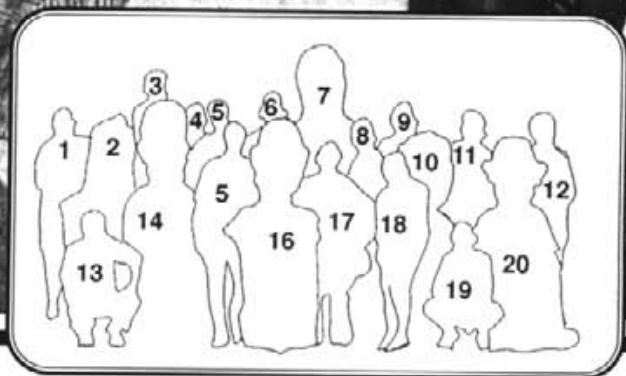
Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Mans a la feina

12 Gegants i geganters

28

1- Jona Contestí
2- Fada Morgana
3- Jaume Salvà
4- Francesc Vidal
5- Andreu Burguera
6- Miquel Catany

7- La Bruixa Tavèn
8- Biel Garcias
9- Antoni Banús
10- Barba Rossa
11- Miquel Barceló
12- Sebastià Rubí

13- Francesc Llompарт
14- L'amo de So na Moixa
15- Benet Llompарт
16- Na Joanota
17- Flabioler
18- Xeremier

19- Antònia Font
20- Pere Taleca

Foto: Jaume Salvà

De noms i de llocs (XXXIV)

Tió (II)

C. Calviño.
F. Jaume.
F. Mut.
Fotos: C. Julià

Aquest mes d'octubre de fires i festes pels llucmajorers seguim amb la possessió de Tió. A la present revista vos donarem a conèixer aquest predi de la mà de dos dels seus amos conductors: L'amo en Damià Matamalas i Rossellò i l'amo en Bartomeu Amengual i Seguí.

El primer, nascut a Lluçmajor el 24 de juliol de 1928 hi va estar primer amb son pare i després, tot sol, amb la seva dona, na Margalida Mascaró i Moll nascuda a Campos el dia 22 de desembre de 1929.

El segon és l'actual amo conductor de Tió, en Bartomeu Amengual i Seguí, nascut el dia 18 de maig de 1953 a Eivissa; el seu pare, vilafranquer, va viure quasi sempre a Algaida, poble de la seva mare. Podem dir que en Bartomeu per l'edat en que va venir a la nostra localitat, tenia tretze mesos, és ben llucmajorer.

Abans de començar a parlar de la possessió volem, per una banda, especificar una incorrecció aparaguda a l'anterior revista, deguda a impremta. Al final de la pregunta que parla dels propietaris havia de dir: "Aquesta casa amb Miquel Sastre i Sastre de

Les cases de Tió

Randa, cap de la casa d'Esthàcar, i la propietat de Tió passà al seu fill Joan Ignasi Sastre d'Esthàcar i Garau, el qual casat amb Caterina Verdera, tingué només una filla: Angela Sastre d'Esthàcar i Verdera- que heretà el predi -casada amb Damià Contestí i Amengual, matrimoni del qual en fou jo l'únic fill ara casat amb Maria Luz Vallés i Contreras", i per altra banda, donar les gràcies al seu propietari D. Damià Contestí i Sastre d'Esthàcar i als dos amos-conductors entrevistats per les facilitats que ens han donat per

dur a terme la visita i estudi toponímic de la finca.

El primer entrevistat, l'amo en Damià Matamalas ens contesta les següents preguntes: Segons ens heu dit, el vostre pare ja hi va anar d'amo a Tió. Què ens podríeu contar d'aquell temps?

El meu pare era nascut a Manacor i va estar a una possessió anomenada Can Flor.

Jo me vaig posar de pagès de molt petit, primer estàrem a Son Mutet, hi anàrem quan jo tenia un any, era l'any

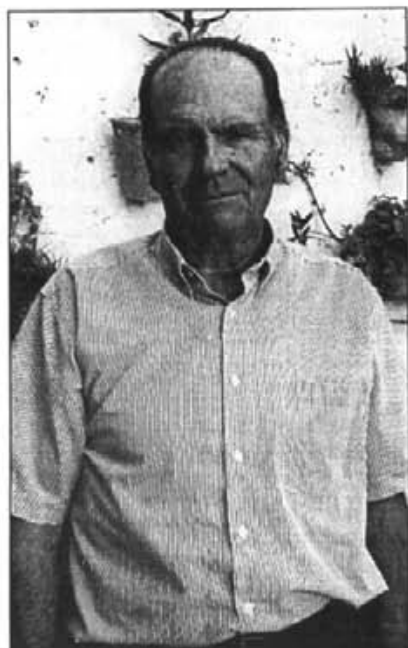

NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

Damià Matamalás i Rosselló

També hi havia garrovers, en total collíem devers dos-cents cinquanta sacs de garroves.

Com és la terra de Tió?

És un lloc plover encara que la terra és primeta tret del Sementer de Son Bono i es Campet.

Dels torrents que ens podríeu contar?

Hi havia una branca que venia de dins Son Garcies, pegava al portell passava per dins es Campet, ses Tanques d'en Borronat i anava a sa Tanqueta des Clot d'Infern i d'allà entrava dins Son Velardell, Son Monget... Un altre brançal ve de dins Son Garcies pega al Sementer de Son Bono i cap a sa Tanca Llarga de Son Velardell i un tercer brançal, tal vegada el més important, ve de Can Amorós i pega al Tancat de n'Hereu, allà és on les penyes són més altes, i d'aquí cap a dins Son Monjo de ses Rotes. Totes aquestes branques desemboquen al Torrent des Jueus.

Veníeu formatge?

Veníem formatge i brossat. En fèiem des dels Reis, que era quan solíem desmamar els xots fins a Sant Joan; de tot d'una eren unes cinc o sis peeces cada dia llavors anaven mancabant fins a fer-ne una o dues. El veníem dues vegades a la setmana -dilluns i divendres- a un formatger de Lluçmajor que li deien mestre Magí. També venien una vegada a la setmana, el dijous, en "Coent" i en "Rapinya" d'Algaida i se'n duïen ous, conills,

gallines, que de vegades, baratàvem amb arròç, sabó i tot allò que necessitàvem.

De parededors que ens podríeu contar?

Venia en Biel "Terrola", que per cert era molt pescador i caçador, anava sempre en bicicleta, fins i tot quan feia paret a la costa. Estant a Lluçmet, quan feia feina tenia una barraca i record que sempre mirava el temps i qualque vegada deia a ma mare: "Madona, que teniu res preparat per demà dirar?", si ma mare li deia: "no!", ell li contestava: "idò demà aniré a les penyes i mejarem peix". Jo que era el major de ca nostra el vaig acompanyar un parell de vegades, devers les cinc si veia el temps bo me cridava i em deia: "Damià, per què no anam a devers es Coll de s'Ego i durem un parell de quilos de saupes i oblades?" i ja érem partits cap a pescar i tornàvem amb un sac a l'esquena. Pujar amb un sac de peix carregat a l'esquena era molt feixuc per un al.lot.

Les preguntes que venen a continuació les contesta l'actual amo-conductor de Tió en Bartomeu Amengual:

A quines altres possessions has estat a més de Tió?

Vaig estar a Betlem fins que es va vendre i després dos anys a Son Velardell. Ara per Sant Miquel ha fet catorze anys que estic aquí.

Tu ets un dels foravillers joves, que ens pots dir de la feina al camp?

El camp està molt malament sols quedam devers cinc o sis pagesos de la meua edat i és per què hi estam fets d'al.lots i ho estimam. Si haguéssim de partir ara no ho fariem, però ara ja hi som. Així com va foravilla quedarà en no res. He de dir que la foravilla a jo m'agrada molt. Des que estic a Tió només he vengut a romandre tres dies a Lluçmajor, un cotxe em despert, tot d'una sent renou i no hi estic fet, he de venir a jeure aquí i així al manco dorm tranquil. M'agrada anar a Lluçmajor per xerrar de caçar però res més.

Que t'agrada de possessió de Tió?

He de dir que jo me vaig criar a sa Marina i aquella part sempre m'ha estirat molt, però aquí té uns avantatges com són el ploure i estar més prop del poble. Quan estàvem a Betlem ho veia bé, si plovia a Lluçmajor arribava fins devers es Pedregar però a Be-

Bartomeu Amengual, actual amo-conductor de Tió

tem no hi queia cap gota. A Tió hi plou tant com a Lluçmajor. Per altra banda s'ha de dir que Tió és una bona cacera i que el Sementer de Son Bono sembrat d'ametllers és bo de terra i els ametllers fan ametlles, encara que enguany degut a la gelada no n'hi haurà.

Per acabar hem dirigit la següent pregunta als dos amos conductors entrevistats: **Què ens podríeu dir de les vostres relacions amb la família propietària?** L'amo en Damià Matamalás en diu que "per a nosaltres foren encantadors. Si demanàrem u ens donaren vint-i-u; tot el que demanàrem, vàrem tenir". L'amo en Bartomeu Amengual contesta dient "són uns bons propietaris. No han tengut mai res a dir."

Per altra banda a més dels abans esmentats amos conductors, cal anomenar la família Adrover, (pare i fill) i els germans Antoni i Pep Martorell que igualment foren amos conductors de Tió. ♦

AUTOS PONENT, S.L.

Ronda Ponent, s/n - Tel. 12 02 97 - Lluçmajor

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

Ronda Ponent, 26 - Tel. 66 01 70

Associació Empresarial d'automoció i Nàutica de Balears

Campanya gratuïta de comprovació de frens

Gent de la vila

Sor Àngela de ca's Tamborer, filla i néta de teixidors

Coloma Julià
Maria Tous

Sor Àngela Clar Font, germana d'en Benet "Tamborer", conegut com el darrer vinater de Lluçmajor, és una dona que als seus 75 anys conserva la vitalitat i dinamisme que l'han caracteritzada tota la vida.

L'any 1942 va entrar de postulant a la Congregació de les Germanes dels Sagrats Cors a Campos, on va fer el noviciat i el 1944 va professar. Després de mig any a S'Olivera se'n tornà destinada a Campos on hi va estar 24 anys; d'allà se'n va anar a Pollença i fa 30 anys que hi és.

Malgrat tants d'anys d'absència sempre ha mantingut contacte amb el poble, i hem cregut oportú de parlar amb ella pel fet de ser la darrera persona que ha manejat els telers de Ca's Tamborer, una de les tres darreres famílies de teixidors de Lluçmajor.

Quan va començar a teixir la vostra família?

No sé quin any va ser el primer, però els meus repadrins de Ca'n Clar ja teixien i anaven pels pobles a vendre escot; l'escot era una casta de roba per fer faldons i faldetes de pagesa.

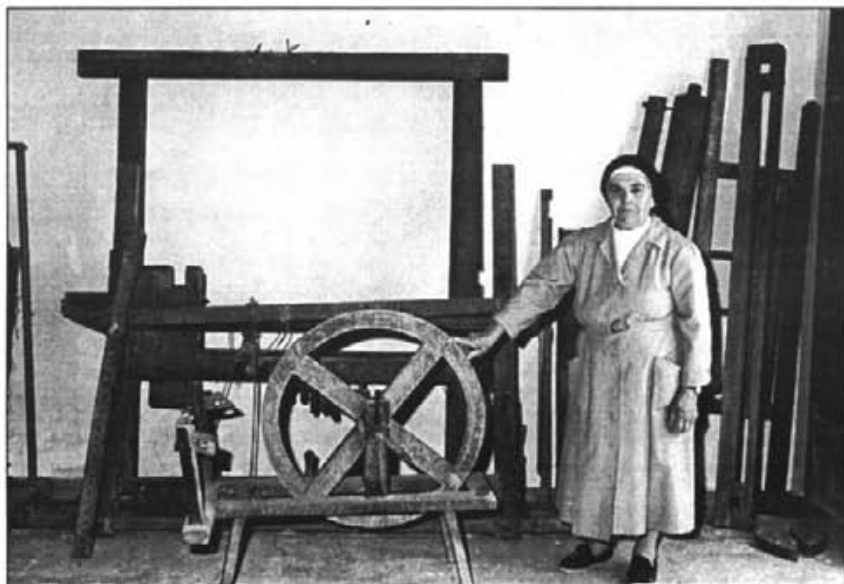
Vaig conèixer una monja vella que se'n recordava de quan mon pare anava a vendre roba a Campos a peu.

Quants de telers teníeu i que els manejava?

N'hi havia dos. Els manejaven, la tia Catalina de Son Monjo, germana de mon pare, mon pare i ma mare. Tenguérem una dona més de vint anys, que li deien de ca "si senyora", filla de madò Llorença. També tenguérem molts d'anys madò Joana Maria Solera. Quan madò Solera se'n va anar, jo vaig ocupar el seu lloc i vaig teixir un parell d'anys.

Què guanyaven aquestes dones?

Guanyaven deu reals cada dia, dues pessetes i mitja; el mateix temps teníem en Taconet per a les feines del

camp i ell guanyava un duro.

FÈIEM ROBA TALAR

Quin tipus de roba fèieu?

Antigament fèiem molts de tipus de roba, però després ens vàrem dedicar a fer roba talar, per a les monges franciscanes, caputxines i de Santa Clara. En fèiem de dues castes: cordellada i plana. Sempre empràvem fil de llana molt prim.

La roba plana l'empraven per als vels i la fèiem amb un teler de dos pedals, anomenats clagues, i la cordellada l'empraven per als hàbits i la fèiem amb un teler de quatre pedals.

La roba que teixíem per a les franciscanes era blanca i plana per als vels, i acabada la peça la tenyíem de negre; i blava cordellada per als hàbits. Teixíem per a tota la comunitat de franciscanes...

Per a les monges de clausura caputxines i de Santa Clara teixíem roba marró cordellada, i a les de Santa Clara també els fèiem llençols blancs de roba cordellada.

Com aconseguíeu el fil?

El compràvem a Sabadell, ens l'enviaven en fardells grossos de tro-

ques, amb l'agència de Ca'n Fosquet.

Quin preu tenia el fil i la roba feta?

Crec que les peces de roba les veníem a 50 pessetes, però el fil no me'n recordo a quant el pagàvem.

UNA CANA EREN VUIT PAMS

Quants de metres tenien aquestes peces?

No amidàvem per metres, sinó per canes, una cana eren vuit pams. Les peces tenien trenta o quaranta canes, i les dones teixien tres o quatre canes cada dia.

Recordau com ho fèieu per teixir?

Sí, jo encara teixiria. Quan era nina, en sortir d'escola, jo omplia les villes perquè la teixidora les tengués a punt.

Per teixir començàvem per posar les troques a l'ordidor, era com unes debanadores grosses, i a un torn hi posàvem trossos de canya de devers un pam, anomenats canonets; aquests canonets s'anaven omplint amb el fil de l'ordidor, per després anar als telers, on teixíem les peces.

I que fèieu amb les peces acaba-

Pinte, aspi, caixonet de les taules, lleçadores i villa, carrioles del pinte, rodet, passadora, aspi de ferro.

des?

Primer tallàvem les peces i quedava el peçol al pinte, era una trinxa de tres dits d'amplària, i els fils que quedaven en aquesta trinxa servien per anuar el fils per fer una altra peça.

Llavors rentàvem les peces de roba a ca nostra, dins un cossi molt gros amb sabó fluix, i llavors ens en dúiem les peces a rebejar a les Piquetes de Pèlag. L'aigua venia d'una banda i se n'anava per l'altra. Hi havia molta d'aigua i granots... m'agrajava veure allò!

Hi anàvem amb un carro ben carregat de coves grossos i quan arribàvem esteníem les peces banyades damunt uns pals llargs de banda a banda del terrat i quan eren eixutes les planxàvem damunt la premsa.

Sabeu els noms de les peces del teler?

Jo no sé si me'n recordaré de totes, però... hi havia el pinte, les taules, la maceta, la brida, la maneta, les calques, el templàs, el puat...

Quin any llevàreu els telers?

El temps de la guerra no poguérem obtenir el fil i llavors el meu germà Benet no va tenir el gust que tenia mon pare per continuar-ho. Li va anar més bé fer el vi.

Hi havia d'altres telers a Lluçmajor?

N'Esperança Guixa del carrer de Sa Bandera, tenia un teler o dos i feia cànnyems de matança. També hi havia la fabrica de Ca'n Guixa, allà teixien amb maquinària, feien roba de llista. Quan jo vaig entrar monja, l'any 42, no hi havia quasi res, però mon pare era molt amic de l'amo de ca n Guixa i vaig poder aconseguir un parell d' "escapulons".

Sabeu qualche glosa relacionada amb el teixir?

Som teixidora i no sé aquell fil com tant se trenca deu voltes que n'aprenja de nuat lo i no en sé. ♦

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

GTI 16 V

C/. MARINA, 104 - TEL. 66 05 21
EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

D'ofici ... Farolista (i II)

Pere Bonet i Roig

Celso Calviño
Franc Jaume
Joan Jaume
Fotos Coloma Julià

Als farolistes també hi ha gent que els anomena torrers. Per conèixer un poc més aquest ofici o professió, en aquesta ocasió ens adreçarem a en Pere Bonet i Roig, nascut a Lluçmajor el dia 22 d'agost de 1937, que hores d'ara està en actiu, el qual ens donarà una visió més actual d'aquesta feina. Per altra banda, volem tenir un record per a un altre farolista, en Mateu Mulet (q.e.p.d), que va esser entrevistat fa anys en aquesta revista.

D'on vos ve la vocació de farolista?

Me ve de la meua infantesa, quan era nin vaig anar a viure a S'Àguila amb els meus pres, i amb els nins dels voltants anàvem a escola al far des Cap Blanc, amb En Federico Garau i Llinàs, que a més de farolista era mestre d'escola i professor mercantil i feia classe sense cobrar res. Els meus pares li duïen ous, verdura,... Les classes eren de la una i mitja fins a les set a l'estiu i acabàvem un poc més prest a l'hivern. Vàrem arribar a esser sis o set al.lots. Als deu anys ja tenia clar que volia esser farolista i en Garau va parlar amb els meus pares perquè fes el batxillerat elemental a Lluçmajor; això no va esser possible fins que la meua padrina va venir a viure al poble i als onze anys vaig fer l'ingrés i entre el juny i setembre el primer i segon curs i després els altres dos cursos els dos anys següents.

Qui vos va ajudar a preparar les oposicions?

Quan En Federico Garau va rebre un nou destí, va venir al Cap Blanc en Mateu Mulet, aquest home tenia un alt nivell i va esser el que me va preparar per entrar al cos, era de caràcter humil i molt humà. Mai no va voler cobrar res per les classes. Sempre record el dia en que va venir del Cap Blanc, amb el seu Citroën, per dir-me que s'havien convocat oposicions, quan jo

ja havia perdut les esperances i feia més d'un any que no ho preparava. Entre la meua dona, ma mare i ell em varen encoratjar i possibilitaren el que dedicàs unes dotze o catorze hores diàries a l'estudi.

Com va esser que vos féreu farolista?

Als devuit anys feia el servici militar i en aquell moment hi havia el pla antic que s'havia fet després de la Guerra Civil i, segons aquest, només et podies presentar a oposicions entre els devuit i els vint-i-vuit anys però com que això coincidia amb l'edat que feies el servici militar, ho canviaren i ho posaren entre els vint-i-un i els trenta. Clar, jo en tenia denou i no m'agafava, vaig fer un recurs amb el Mulet i res. Pensau que després de la guerra n'havien fet molts d'un pic i degut a que de farolistes n'hi ha número determinat solament hi havia plaça per setze o desset. Total que estàren nou anys a tornar-ne fer.

Quins estudis s'exegien en aquells temps?

En el pla antic tenir uns estudis com ara el graduat escolar o batxillerat elemental. El pla nou, per haver estat nou anys sense fer-ne, exigien el batxillerat superior -parl de l'any 1968- si bé es va permetre que es presentassin,

a la primera oposició, titulars de batxillerat elemental. Jo feia feina a s'Arenal i a l'hivern quan tancàvem anava a escola amb en Mulet que tenia uns coneixements d'electricitat i electrònica semblats a un enginyer superior, i gràcies a ell, vaig esser l'únic en tota Espanya que vaig aprovar sense haver anat a una acadèmia.

Me vaig examinar el mes d'abril de 1968 a Madrid, hi havia cinc exàmens: el primer, de cultura general (les matemàtiques eren molt fortes, sobretot la trigonometria), un d'electrònica, un de senyalitzacions marítimes, un de muntatge d'amplificadors (havia d'acabar de muntar-lo), un de soldadura i ajustament amb una llima (va esser en Francesc, es ferrador, qui me va ensenyar a ajustar amb una llima). La feina de llima era necessària per ajustar els tubs d'acetilè ja que no hi podia haver cap porus, una vegada soldat i pel que fa al dibuix lineal havia de saber fer croquis i dibuixos per donar als ferrers el dibuix a escala de la peça espenyada.

Quan m'aprovaren vaig fer sis mesos de pràctiques a diferents llocs d'Espanya. Abans les pràctiques es feien a la pròpia regió, però el nou pla tenia previst que els farolistes fessin feina amb alguns tipus d'aparells

abans d'esser destinats a un lloc determinat. Aquells que tenien la sort que a la seva regió n'hi hagués no havien de sortir a fora però els mallorquins no la tinguérem i vàrem haver de córrer.

Després de fer les pràctiques a Maó, quinze dies, per conèixer uns fars grossos de petroli, dels que ja n'hi havia ben pocs, vàrem anar a una estació de ràdio que hi ha a Salamanca, la de Vitiburino, poble d'on era el torero Santiago "El Viti". Hi estàrem tres mesos. Es deia Cadena DECCA. D'allà a Orense, on després jo hi estaria destinat, era una estació de ràdio més grossa, i un mes i mig a Corunya. Després vaig tornar cap aquí.

Com funcionava el sistema Cadena DECCA?

Aquest és un sistema anglès, descobert en el transcurs de la Segona Guerra Mundial, i que va esser utilitzat amb gran èxit en el desembarc de Normandia. Es una combinació de quatre estacions de ràdio, una mestra, en el cas d'Espanya, la de Vitiburino (Salamanca), i tres esclaves, Noia (Corunya), Boal (Astúries) i Orense. Aquestes estacions formen un triangle equilàter, geogràficament, estan situades a dos-cents quilòmetres una de l'altra i la mestra està al centre del triangle. Emeten senyals de ràdio de forma intermitent i ordenada que són captades per la radio del barco o l'avió, el radio-telegrafista anota la freqüència per la que rep les distintes senyals i basta que n'agafi tres per poder marcar amb un mínim d'error la seva situació geogràfica. Són moltes les aplicacions que té, entre altres, la possibilitat d'entrar al port els dies de molta boira o de nit, també és utilitzat pels pescadors del Cantàbric que, per por a esser robats, sotaiguen els capers de les xarxes, a deu o quinze metres de profunditat, i prenen nota de la freqüència en què arriben les senyals per poder tornar-les a recollir. És un

sistema molt exacte que cada vint-i-quatre hores és comprovat des de terra.

On vos varen destinar?

Després de les oposicions, una vegada fetes les pràctiques, teníem dret a sol·licitar tres vegades seguides amb la possibilitat, si no ens agradava la plaça, de renunciar al destí sense perdre puntuació, el motiu d'aquest fet era l'esclavitud del nostre ofici en els anys setanta i l'obligació a que si el destí era voluntari d'estar-hi dos anys. Per aquest motiu vaig estar un any gros per incorporar-me ja que seguia tenint el meu lloc de feina a s'Arenal. Quan es varen esgotar les tres opcions, vaig anar destinat a la força, per proximitat geogràfica, a Cartagena on hi vaig estar vuit mesos destinat, si bé al mes vaig demanar excedència ja que no me compensava econòmicament. Però degut a les necessitats de personal que en aquells moments tenia el cos al Llevant hi vaig quedar uns vuit mesos.

Quatre anys després hi vaig reingressar, era l'abril de l'any 1975. Les places a les Balears eren ben poques i a més tenia davant altres amb més antiguitat i puntuació. Aquest fet me va fer decidir a agafar una plaça a Orense, a l'estació de ràdio on havia fet les meves pràctiques quan vaig aprovar les oposicions.

Què recordau d'aquella estació d'Orense?

Dia 20 de juliol vaig reingressar al cos a Orense, l'estació es troba a uns setanta-set quilòmetres d'Orense, capital. L'estació té el nom de "ESTACION DECCA MASTER DE LA CADENA DECCA ESPAÑOLA". Hi vàrem estar cinc anys.

Els primers mesos, la meua feina va esser adquirir coneixements, tot el temps el passava dins l'estació estudiant i aprenent amb els meus companys. Ells engueren el detall de no posar-me sempre el vespre i de dia hi

passava més hores que les del meu torn de guàrdia.

Uns cinc mesos després me va arribar una carta on me comunicaven que el company que era el nostre cap es jubilava i que a partir del dia 1 del mes vinent jo passava a dirigir l'estació. Tenc molts bons records d'aquells anys i dels companys que hi vaig fer.

Aquesta estació d'Orense, per què era?

Com he explicat abans eren quatre estacions que abarcaven des de Lisboa fins els Pirineus Francesos i, amb ajuda d'un ecòmetre, situa qualsevol barco o avió d'hèlice amb un error màxim de cinc metres. Ara s'ha de canviar per un altre més modern.

Després es varen construir estacions DECCA al Llevant peninsular i controlaren des d'Almeria als Pirineus.

Que ens podríeu dir dels fars de Mallorca?

Avui, tots els fars mallorquins funcionen, el que passa és que a la majoria ja no hi ha un farolista que hi visqui, cosa que era ben corrent fa uns anys, el que avui es fa és establir un servei de manteniment i conservació que es preocupa que marxin. Es la meua funció, seguint les directrius dictades pel meu cap, el coordinar les senyals marítimes de Balears.

Les senyals marítimes comprenen: els fars, balisses, ports esportius, radiofars, sirenes, balisses de radar (RACON)

Els fars grossos, són els que es poden visitar per dedins. Hi ha 33 fars grossos a Balears. D'aquests, només els fars de Porto Pí, Cala Figuera, Port d'Andratx, Port de Sòller, Punta Avançada, Capdepera, Porto Colom i ses Salines estan habitats. També hi ha 50 balisses grosses, 90 llums de port i a més tots els ports esportius que són concessions administratives de la Comunitat Autònoma i corresponen a

capritx

moda íntima

C/ DE SA FONT, 17 - LLUCMAJOR
TEL. 66 22 40

ports i litorals, nosaltres mensualment hem de fer la supervisió d'aquests llums, també del pintat i ara ens han fet recaptadors de "tarifa a tercers" de les embarcacions d'esbarjo, les d'un a set metres no paguen, però les que sobrepassen aquesta mida sí.

Quan es va crear el Cos de Farolistes?

El far de Torredors de Fars es va instaurar l'any 1300 i es va conèixer amb aquest nom fins l'any 1939 que va passar a anomenar-se Tècnic Mecànic de Senyalitzacions Marítimes, ara s'ha llevat això de mecànic, degut a què els motors avui ja tenen servei oficial de manteniment, cosa que abans fèiem nosaltres.

I del Museu de Porto Pi?

El far de Porto Pi és el tercer en antiguitat del món, data de l'any 1290. El primer és la "Torre de Hércules" a la Corunya i el segon el de Génova a Itàlia que també es construí entorn a l'any 1290.

Aquest far va funcionar durant molts de segles amb oli d'oliva, més tard amb parafina, després va ésser el petroli el que el faria funcionar i des del 1927 està electrificat. Aquests da-

rrers anys l'han informatitzat.

Els fars informatitzats són el futur, i avui ja ens preparen per poder solucionar les possibles avaries produïdes per les tempestes damunt els aparells informàtics. Tarragona és la regió més avançada en aquest aspecte, la següent

xen de ben aprop, el Ferrol, a Galícia, i Balears; nosaltres tendrem el fars informatitzats en un termini de tres anys.

Una part del far és museu, quan es va fer es varen haver d'arreglar moltes de les màquines que s'hi dugueren, i aquí es va veure la importància que tenia el saber fer un dibuix a escala de la peça espenyada, per part del farolista, i que els ferrers la sabessin reproduir, quedant a les mans del torredor ajustar-la a la màquina. Altre temps aquests coneixements feien possible el funcionament diari dels fars i senyals marítimes. Entre les màquines que s'hi dugueren podem veure els fars grossos de petroli de Maó, amb els que jo vaig fer 15 dies de pràctiques quan vaig treure les oposicions.

Aquest museu està obert sempre que es posin en contacte amb jo, que som l'encarregat. Els que més el visiten són els nins en edat escolar, també la gent de la tercera edat que ve amb les excursions organitzades per "La Caixa", "Sa Nostra", Foment, han vingut els del Projecte Home i altres i també molta gent que passant per davant veu obert. ♦

FIAT MAREA Y MAREA WEEKEND.

Bones Fires!

TU ESPACIO.

NOS MUEVE LA PASION. FIAT

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL
FIAT

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

DESCOMPTE ESPECIAL FIRES '96

Joies típiques mallorquines

Granets • Rubís

Cordoncillos • Safirs blaus

Aros • Maragdes

Collars de monedes • Relotges d'or

Diamants • Arracades

*Talla de Brillants
d'un quilat,
qualitat
Top Wesselton
VV1 i VV2*

BONES FIRES | BONES FERMANCES

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Nou llibre de Cosme Aguiló editat per l'Institut d'Estudis Catalans

La toponímia de la costa de Lluçmajor

Maties Garcias

L'investigador santanyiner Cosme Aguiló acaba de treure al carrer el llibre *La toponímia de la costa de Lluçmajor*, editat per l'Institut d'Estudis Catalans en la col·lecció Treballs de l'Oficina d'Onomàstica. Aquest treball és el fruit de tres anys d'investigació duits a terme per l'autor amb el fi d'arreglar i salvar de l'oblit tots els noms de lloc de la façana litoral del terme, que abraça des de s'Estan-yol fins a s'Arenal.

Al llarg de las 184 pàgines de text escrit, que s'acompanyen d'un apèn-dix fotogràfic en color i de cinc ma-pes de la zona estudiada, Cosme Aguiló ens ofereix un total de 486 topònims i 290 variants corresponents a tota casta d'accidents geogràfics costaners (cales, racons, penyes, to-rrents, roques, pesqueres, tendres, forts, coves) i a diverses restes d'acti-vitat humana antiga que s'hi poden localitzar (torres, barraques, varadors, mollets, rentadors, pedreres, davalla-dors).

A hores d'ara, Cosme Aguiló és un dels màxims especialistes dels Paï-sos Catalans en la ciència de recollir de la veu dels informants encara vi-vents i dels documents històrics del passat els noms propis de la geografia mallorquina, i de cercar-ne tot seguit l'origen i la interpretació filològica. En aquesta línia, Cosme Aguiló ha publicat articles, opuseles, llibres i mapes amb repertoris de noms. Re-cordem-ne alguns: el mapa toponímic

de l'arxipèlag de Cabrera, el de sa Dragonera, el dels illots de les Pitiü-ses, el dels Columbrets i el de Tabar-ca. També té publicats els llibres *La toponímia de la costa de Felanitx* i *La toponímia de la costa de Campos*, tots dos de 1991 i publicats pels ajun-taments respectius amb un mapa complementari en cada cas.

Una feina que demana cap i ca-mes

El llibre sobre la costa de Lluç-major duu un pròleg de Baltasar Coll. En aquest encapçalament, el canonge i escriptor llucmajorer hi afirma que

la investigació de Cosme Aguiló "és una tasca plena de dificultats que de-mana cap -enamoramant? follia?- i comporta cames per comprovar la re-alitat". I és que l'autor del llibre, tot partint d'una profunda passió amoro-sa per les paraules i per la terra que les acull, desplega tot un mètode de recerca exhaustiu i rigorós perquè no se li escapin els topònims encara vius i els que ja només resten en els ma-pes i documents històrics.

El treball de Cosme Aguiló és fet ben a prop de la terra i la seva gent, ja que l'investigador s'imposa com a imprescindible trepitjar el terreny i conèixer-lo a fons -"crec que és im-portant esquinçar soles de sabates amb la mirada atenta", escriu- abans de tancar-se a escartir etimologies i orígens d'un nom, o relacions dels uns amb els altres. És per aquest prin-cipi de coneixença directa del lloc que estudia que l'autor, entre 1990 i 1993, ha fet 5.500 km amb cotxe per trescar la costa de cap a cap i hi ha fet 30 ex-cursions a peu i cinc amb barca. Al llarg d'aquests recorreguts, Cosme Aguiló ha entrevistat un total de 42 persones del municipi i de llocs veïns com es Molinar o Campos. Entre tots, més la consulta de les fons escrites i del cançoner popular, li han fornit un deversall de 776 topònims, la majoria ja localitzats sobre el terreny i repro-duïts en els mapes.

Segons l'autor, la xifra de 776 noms no fa de la nostra costa un in-dret excessivament ric en topònims, potser a causa de la inaccessibilitat

40

Esperança Garcias

Cabells

Perruqueria UNISEX

C/. Antoni Maura, 13-B • Tel.: 66 17 46 (Lluçmajor)

COSMETICA
PERFUMERIA
REGALS
ROBA INTERIOR

Infants, home i dona

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - C/. Convent, 34 - Tel. 66 23 33
(Lluçmajor)

que presenta en molts d'indrets i a la relativament escassa presència humana que s'hi ha registrat abans del turisme i les segones residències. Aquesta poc abundosa toponímia que correspon als 34 km. lineals de costa llucmajorera i a les 21 possessions que fronteregen amb la mar -des des Llobets, a llevant, fins a son Delabau, a ponent, ja dins s'Arenal- ve matisada per una certa abundància de noms antics, com és ara es Colombar, Cotimplà, Capocorb, sa Crcta, sa cova de ses Boldes, Pedrafort...

A través d'aquesta munió de noms aplegats i classificats amb ciència i paciència, el llibre ens fa conèixer millor un paisatge que els darrers decenni s'ha transformat en bona mesura (urbanitzacions, carreteres noves, denominacions novelles i sovint postisses: "Anirem a nedar en es Maioris", diuen ara) i ens convida a l'exursió i al passeig per conèixer i

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA. II

COSME AGUILÓ

LA TOPONÍMIA
DE LA
COSTA DE LLUCMAJOR

BARCELONA
1996

estimar la terra i allò qui hi han fet homes i dones al llarg de la història

per poder-hi viure i, sovint, sobreviure.

Cosme Aguiló, en treballar aquest llibre, ha quedat captivat dels nostres partges marinenes i per això ens parla amb passió d'"una de les costes més grandioses de Mallorca, bella com una nit d'estiu, en part encara tan salvatge com els corbs marins que hi crien i les cabres que la tresquen, tan majestuosa com les àguiles que fa poc hi feien sentir el seu crit". I, des d'aquesta passió sàvia per la terra i els seus mots, malaveja perquè els noms de cada lloc no caiguin en l'oblit, ja que de tots aquests noms, ens diu, "ens arriba un missatge històric que hem d'entendre i valorar justament. Siguem conscients del seu futur incert i, per tant, que la seva difusió i el seu ús, adequat i sense interrupció, són importantíssims per a potenciar-ne la supervivència". Car, "sense

aquests noms -rebla l'autor- Lluçmajor no seria Lluçmajor". ♦

OFERTA FIRES

TELÈFON MÒBIL NEC
MOD. G-800 GSM

17.155

TELÈFON MÒBIL
EXECUTIVE PHONE 2

11.121

IVA no inclòs

descompte 25%
en accessoris

AGENT

Movistar
Telefonia Mòbil GSM

Moviline

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES

Nicolau Jaume SL

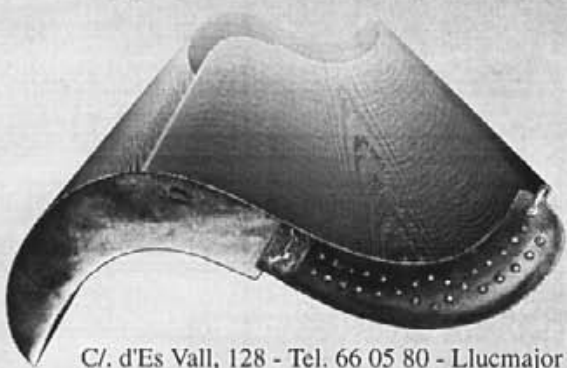
C/ de's Vall, 87 Tel. 66 22 55 - 909-38 03 18

Ganiveteria

J. ORDINAS

*Carta de mestre artesà
Fabricació pròpia*

FERRETERIA

C/. d'Es Vall, 128 - Tel. 66 05 80 - Lluçmajor

Estupre: un escàndol a Biniferri. (1792)

Bartomeu Prohens Perelló
Fotografia: Miquel Ariza

La lluita per l'honor destrüia l'honor d'altres persones que s'implicaven. Fou el cas de Joana Maria Amengual, la dona que donava suport als capítols que comprometien més la figura de Jaume Cardell de Biniferri. Joana Noguera optà per atacar el crèdit d'aquella dona. També en aquesta ocasió no era suficient provar que hi havia una enemistat entre Joana Maria Amengual i els de Biniferri. Era necessari demostrar que la testimoni no tenia les qualitats que caracteritzen als que declaren sota jurament. La qualitat fonamental era ésser un bon cristià, i en conseqüència assistir amb regularitat a les festes religioses. Un tercer argument volia casar una filla seva amb el pastor Esteve. Per si tot això no fos encara suficient Joana Noguera feia referència als suborns sistemàtics que la mare d'Esteve practicava per tal d'aconseguir declaracions favorables per al seu fill.

Les proves presentades pels testimonis de Joana Noguera foren nombroses. Joana Maria Amengual i Francesc Servera (el seu espòs) tenien sempre problemes amb els veïnats, i en concret amb els de Biniferri en motiu de pasturar els seus animals dins les terres d'aquella finca sense voler pagar. Si no aconseguïen el que volien es dedicaven a destruir arbres o fer mal als animals. Era veritat que hi havia hagut problemes seriosos entre els Servera i els Cardell. Ho testimonià Pere Antoni Mataró, que havia estat batle reial quan els de Biniferri denunciaren Francesc Severa i el seu fill

per robatoris. Francese fins i tot hagué de retirar-se al sagrat de l'església de Lluçmajor per tal de tenir immunitat. Algunes de les declaracions anaven tan lluny com per exemple suggerir que des que Francese i el seu fill havien sortit de la presó es tornaven a produir desaparicions d'animals a aquella zona.

Joan Puig declarà que en una ocasió destacada la família no anà a missa... y los tiene por gente de poca conciencia, porque la última fiesta de las de Pasqua de resurrección próximo pasadas encontró a dichos marido y mujer, que venían de la presente villa a cosa de las quatro de la madrugada sin ohir misa, y no la ohieron aquel día, ni una hija suya que hiva con ellos, y se llevaban una pala del horno de Miguel Noguera alias Bouet, molinero de viento, y muchos días de precepto tiene reparado el testigo que no

van a misa,... (C.R. (1781-1813), 1792, f.60v). És a dir, dues acusacions molt greus: no anar a missa, fins i tot el mateix dia de Pasqua, i un altre robatori, ja que per molt insignificant que pugui semblar avui en aquella època tots els robatoris eren crims força compromesos. Per descomptat que l'afer del robatori de l'ovella era motiu més que suficient per demostrar que Joana Maria Amengual havia tengut problemes importants importants amb la família Cardell. Que el seu espòs i fill haguessin estat empresonats els descartava com a testimonis fiables. En definitiva, el seu comportament la convertia en testimoni no apte, especialment si es tenia en compte que la família Servera no assistí a la missa de Pasqua: Sin reparo podemos afirmar que este irreligioso, impío e iniquo acto, quasi increíble, pero justificado, es superabundante

**Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu**

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat Taller autoritzat

AGENT OFICIAL

automòbils **piva motor s.a.**
C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

para constituir qualquier cristiano en la clase de infame: pues por infames son tenidos todos aquellos de quienes los hombres insignes en gravedad y costumbres ha concedido cierta opinión de maldad por causa de algún crimen o delito.... (C.R. (1781-1813), 1792, f.65).

No anar a la missa de Pasqua de Resurrecció era rompre amb la norma, destacar-se com persones dubtoses. De fet cal recordar que l'any 1793 encara existia a Mallorca el Tribunal de la Santa Inquisició. Si aquestes imputacions haguessin tingut lloc dos-cents anys abans haurien estat suficients per obrir una investigació per heretgia. A finals del segle XVIII però la Inquisició no era més que el fantasma del que havia estat un dia. No anar a missa podia ésser encara un pecat mortal símptoma greu d'heretgia, però l'únic valor que tenia l'acusació ara accentuar el descrèdit de Joana Maria Amengual com a testimoni.

Finalment Joana Noguera argumentava que tot i que pogués ésser veritat que Jaume Cardell havia oferit alguna cosa al pastor Gabriel "Maneta" perquè es casàs amb la seva filla Joana Maria, allò no havia de ser per necessitat un acte sospitos o delictiu. Al cap i a la fi era normal que l'amo d'una possessió es preocupàs pel futur d'una criada, en agraïment per la feina feta a Biniferri. Si allò era dolent o motiu de dubte es podia sospitar quasi de tothom!

Anem als darrers arguments de la defensa d'Esteve Sastre. Foren contundents i maliciosos. Fins i tot es podia permetre un cert to humorístic. És l'estil d'un que vol provar que l'altra part no pot ésser imparcial perquè no té la raó de la seva part. La família Cardell de Biniferri és de les més importants i "distingides" de Lluçmajor, mentre Esteve és un pobre pastor, un pobre se solemnidad (C.R. (1781-

1813), 1792, f.72). No tenir-ho en compte seria una gran injustícia. Els testimonis dels Cardell responen a interessos, i entre que els d'Esteve han de declarar espantats, ja que siendo los distinguidos de alguna villa tan vengativos, es un milagro, que ningún testigo haya cuerido declarar la más mínima cosa a favor de esta parte por temor, cuya defenza de esta parte es de dificultosa: provanza (C.R. (1781-1813), 1792, f.72).

Per començar, si era veritat que Jaume Cardell havia vist el que deia de les relacions carnals entre Esteve i la criada, per què no els havia acomiadat en el mateix moment? No era creïble. Si acomiadaren finalment Joana Maria no fou perquè hagués acabat el temps de llogar-la (de fet no hi havia temps acordat per tenir criades) sinó perquè ja es veia que estava embarassada. Després la família Cardell l'envià a un altre poble, prova definitiva de la seva implicació. El comportament cristià de Jaume Cardell es posava, per tant, molt en dubte. Un altre comportament cristianament dubtós era el de Joana Maria, ja que els testimonis de la seva mare asseguraven que anava de dia a la cova del pastor Esteve. Era aquest un comportament honest i recatat, com el que atribuïen a l'al.lota? Per què es deia que Esteve li envià una nota per veure's si ella l'anava a visitar directament a la cova? Y si en efecto aconteció no fue la Mulet la stuprada sino que ésta stupró a Sastre hiendo a buscarle en la cueva de día, y tan descaradamente.... (C.R. (1781-1813), 1792, f.70v). A més a més se suposava que l'estupre havia de ser un acte violent, una violació, i ni tan sols ara aquest cas.

Pel que feia a les imputacions que es llançaven contra Joana Maria Amengual, la defensa d'Esteve argumentà que el testimoni de Joan Puig era tot un conjunt de mentides interes-

sades. Era creïble que Joana havia estat vigilant tot lo dia per saber si la família de Joana Maria Amengual aniria o no a missa? I no era significatiu que només ell parlàs de les suposades visites que feia la filla de Joana Maria Amengual al reu quan aquest era a la presó? Lo cierto es que no puede disimularse el soborno de este testigo, y que por malicioso y perjuo es digno de un severo castigo (C.R. (1781-1813), 1792, f.71). Tots els testimonis presentats per Joana Noguera eren parents, amics, gent vinculada a Biniferri. No era lògic que si volien demostrar fets tan evidents com de les visites a la presó haguessin trobat moltes altres persones disposades a declarar la veritat? També ironitzà l'advocat d'Esteve sobre el que deien els acusadors, en referència que Jaume Cardell acompanyava la criada al camp per cuidar-la... con que tendríamos que el amo no se haría criado de la criada, que es aspirar a un imposible, y con las circunstancias de hablar a menudo, y por insignias, que repugna a los dueños con sus criadas.... (C.R. (1781-1813), 1792, f.72).

Contra-arguments de Joana Foguera, darreres declaracions també, ja que després de tants de mesos, era el mes de juliol de 1793!, el cas començava a estancar-se. S'insistí un altre cop en les primeres declaracions fetes a finals de l'any anterior. Era natural que els declarants fossin persones vinculades a Biniferri, ja que ho requeria la matèria que es tractava. Com, si no era així, es volia provar la relació entre Esteve i Joana Maria Mulet? No captà potser el misser de Joana Noguera la ironia de les paraules del defensor d'Esteve quan aquest deia que fou el pastor l'estuprat. Constava que quan la criada entrà dins la cova ja no era verge, i estuprar era un delictes tant si era per violència o per falses promeses de matrimoni. Es tor-

PERRUQUERIA PUIGSERVER

*Amb motiu del 25e aniversari,
la perruqueria de les germanes Puigserver
us desitja unes Bones Fires*

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

nava desacreditar la persona de Joana Maria Amengual com testimoni vàlid. Era clar que les argumentacions d'una i altra part ja no podien anar massa lluny. El trenta d'agost es dictà la sentència, una solució que no donava la raó a cap de les dues parts enfrontades. Veiem primer què demanava l'acusació:

1. Que Esteve fos condemnat pel delictes.

2. Que donàs una dot a Joana Maria Mulet.

3. Que reconegués com a propi el fill de Joana Maria.

4. Que pagàs tot el que havia costat el procés.

Aquesta fou la decisió de batlle reial:

que no ha lugar a la tazación de dote, ni al reconocimiento de hijo natural, que solicita la querellante, por lo que de autos resulta, se condena a Estevan Sastre a dos años de servicio de su Magestad en los Reales Exércitos, y si no es apto en la Marina, y en todas las costas de esta causa, excepto el mayor importe ocasionado por razón del reconocimiento del hijo, y dote de la Mulet, que deberán pagar por

mitad; se apercibe a Esteve Sastre, Juana Maria Mulet, y a la persona del testimonio reservado, que en lo sucesivo se traten con mayor recato y circunspección, y no cometan semejantes excesos como los que aparecen en autos pues de lo contrario se procederá contra ellos a lo que huviere lugar en derecho, pudiendo escusarse Estevan Sastre de la pena que se le impone casándose con la referida Juana Maria Mulet (C.R. (1781-1813), 1792, ff.80-80v).

Pot parlar-se d'un èxit per part de Joana Noguera, la seva filla, i el "testimoni reservat" Jaume Cardell? Probablement no. Algun crèdit donà el batlle reial a les suggerències d'Esteve quan demanava també a Jaume Cardell que no tornàs donar lloc a "excessos" similars! És paradoxal sense dubte, que Esteve fos condemnat a dos anys de servei militar mentre no l'obligaven a reconèixer la paternitat del fill de Joana Maria. La sentència no va ésser probablement satisfactòria per Esteve, però tampoc per Joana Maria Mulet, que tendria un fill sense pare. Joana Noguera va haver de pagar en total 17 lliures i 29 sous. El punt

més important de tota la denúncia no se solucionava. El mes d'octubre Esteve sortia de la presó sota fiança. Els documents no ens donen cap altra informació, excepte que va ésser difícil que pagàs el que devia i que Joana Noguera s'encarregà de recordar-ho a la justícia. Només un full constata que el mes de març de 1795, l'advocat defensor d'Esteve Sastre, cansat de no cobrar els seus honoraris, decidí de fer que la fiança depositada pel germà d'Esteve es dugués a terme. De fet Esteve no era a Mallorca, i el seu germà Llorenç havia de pagar per ell. Si era veritat el que afirmà Esteve durant el procés, que la família de Biniferri era tan "distingida" que causava espant en els possibles testimonis, hem de suposar que l'espant del pastor de Biniferri no fou menor quan es va veure en llibertat i amb tants nous enemics!

BIBLIOGRAFIA

C.R. (1781-1813), 1792, Arxiu Municipal de Lluçmajor.

D.R. (1781-1813), 1813, Arxiu Municipal de Lluçmajor. ♦

Moda d'Infants

C/. Born, 9 - Tel. 66 29 61 - LLUCMAJOR

Clarissa
Especial Fires
15%

Dies 12, 13 i 14 d'octubre

Tenim tot el que has de mester

Bones Fires!

Viajes
Xaloki,s.a
G.A.T. 687

I ara també al SUPERMERCAT PROHENS de
dilluns a divendres de les 17:30 a les 19:30
hores Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

**SORTIDES ESPECIALS
PER A GRUPS**

**OFERTES A
CANÀRIES**

**LLARGUES
DISTÀNCIES**

**SORTIDES DE
L'INSERSO**

C/. Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 44 22 50 • Fax. 44 11 10

*SARENAL

SOCIETAT

Sa penya d'es falcó

- Aprofitant l'oportunitat de la darrera Fira, el musso et es permet aconsellar al president del club nàutic de s'Estanyol que canviï d'assessors jurídics perquè cada una de les sentències que es fan públiques suposen una nova clatellada per a la seva persona i per al seu projecte d'ampliació.

Les dues darreres sentències dels tribunals ordinaris l'obliguen a realmentre un soci expulsat i li anul·len els acords adoptats per l'assemblea de socis l'abril de 1995. Fins i tot la sentència del jutjat número 6 de Primera Instància qualifica l'expedient d'expulsió d'un soci de "torpesa de la junta directiva".

- En els debats dels plenaries municipals, enregistrats íntegrament per TV Lluçmajor, els portaveus dels grups municipals ja no fan al·lusió a l'acta de les sessions per dilucidar temes polèmics. Ràpidament acudeixen al vídeo com a prova de les seves manifestacions en un altre sentit.

El mussolet no sap si es tracta d'una publicitat encoberta de les emissions de la televisió local, o, al contrari, és una temptativa per, en un futur proper, implantar la "movie" i repetir la jugada com s'esdevé en les retransmissions esportives.

- I contínuant amb les sessions plenàries, s'ha d'insistir en com és de difícil per al secretari concretar el resultat de les votacions. En alguns temes, l'embolic obliga a repetir fins a cinc vegades alguna votació.

Ja que som en temps de Fires, un marcadore electrònic seria una bona fermança i només es tractaria d'afegir un nou creditor a la llarga llista dels que esperen que l'Ajuntament els pagui les seves factures.

- La recent creada plaça d'Assessor de recursos humans a l'organigrama de la Casa de la Vila, és objecte dels més variats comentaris, tant entre els ciutadans com entre els mateixos funcionaris. Uns ja l'han batiat com "esca de bou", nom qualificatiu que respon a alguna de les seves atribucions: tenir cura que el personal municipal no es despisti, com a leixi l'horari de treball i no s'excedeixi en les visites als bars de plaça.

- Llistes negres, o, més ben dit, vermelles de vergonya, caça de bruixes, pasquins, enfrontaments entre partidaris i detractors de l'ampliació del club, han marcat el passat estiu a s'Estanyol.

Les postures, són de cada vegada més radicals i violentes. Les sentències judicials vénen una darrera l'altra, a un ritme gairebé frenètic, sense que les denúncies interposades quedin darrera, de manera que el cartell que figura a l'entrada del club, més que anunciar l'ampliació de les instal·lacions, ja pregona per tots els cantons la realitat d'un enfrontament constant. ♦

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCÍAS

EL SUPERMERCAT DE LA CARN

CADA SETMANA TENIM LES DARRERES
NOVETATS D'ALTA XARCUTERIA

- PRIMERES MARQUES DE "PATÉS"
- POLLASTRES DE CAMP
- TOTS ELS DIES TENIM ENTRECOT DE VEDELLA
- POLLASTRES FARCITS PER ENCÀRREC
- PORCELLES, INDIOTS, ANNERES I POLLASTRES FARCITS PER A BATEITGS I PRIMERES COMUNIONS

*Per a vosaltres vostè és primer
Bones Fires!*

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Esports

El Club de Bàsquet Juventut Lluçmajor comença la temporada

Després de l'Assamblea General, nova directiva

Francesc Vidal, President del Club

Guillem Oliver
Foto: C. Julià

Amb renovades forces i il·lusions, el Club de Bàsquet Juventut Lluçmajor tira endavant i emprèn la tasca participativa en la temporada 96-97, amb vuit equips federats més l'Escoleta de Bàsquet, empresa gens fàcil i feina feta mai ben valorada.

NOVA JUNTA DIRECTIVA

De l'Assamblea General del passat mes de setembre va sortir la nova junta directiva encapçalada per Francesc Vidal com a president, vice-presidenta, Francisca Feliu, Secretari, Domingo Alcalà, Tresorer, Pere Blanquer, i, completada pels vocals Miquel Gual, Antoni Matas, Francesc Forteza, Joana Xamena, Esteve Amer i Joan Rebassa; tots deu amb moltes de ganes de treballar pel Club, pel Bàsquet i per a tots els joves aficionats que vulguin participar en tan noble tasca.

Francesc Vidal, president del Club de Bàsquet

MÉS ANIMATS QUE MAI

El Club, que aquests darrers anys ha sofert els seus altabaixos fins al punt que per un o altre motiu hi ha hagut persones que han abandonat la seva tasca vençuts pel desànim, enguany, encara que conscients de les seves limitacions, estan convençuts que la seva feina fructificarà en bé de l'esport lluçmajorer.

ELS EQUIPS

En bàsquet masculí, cinc equips: Senior (I Autònomic), Sub-22, Junior, Cadet i Infantil. En femení, el Senior que jugarà a II nacional, el Junior i el Mini; evidentment la manca de Cadet i Infantil, que no s'han pogut completar per falta de jugadors, és una mancança molt important i que se veurà reflectada en els primers equips durant les pròximes temporades.-

L'ESCOLETA DE BÀSQUET

En ella hi ha depositades totes les

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/. Tomàs Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

- Embolits
- Cuixots
- Formalsges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

il·lusions, en aquests nins i nines (6-12 anys) que possibilitaran tenir una cantera pròpia i en pocs anys tenir completada tota l'escala de categories. No obstant, com se nota que aquests darrers vint anys hi ha hagut menys naixements al poble!

CRIDA ALS LLUCMAJORERS

A tots els nins i nines que vulguin practicar un esport dels més complectes que hi ha, treballar amb el cap i portar la pilota amb les mans, cuidar el seu cos i exercitar l'esperit enfortint ambdós, que vinguin al Club Juventut que seran ben arribats i tendran totes les facilitats per participar en tan noble esport.

A tots els aficionats i simpatitzants que vinguin a encoretjar als joves i que, si encara no sou socis, feis-vos-hi! Així col·laborareu a que els joves puguin practicar l'esport i uns i altres deixarem de ser esportistes de televisió, deixarem aquesta passivitat que tant ens perjudica i animarem el jovent valorant el seu esforç físic. Amunt el bàsquet! Amunt el Club Lluçmajorer! ♦

Infantils 1ª CD Espanya

Infantils C.D. Espanya (Temp. 1995-96)

M. Reinés.-
Foto: J. Qu ntana

Entrenadors: Sebastià Salvà i Francesc Marín.

Delegats: Salomé Piqueras, Joan Salvà i Tolo Bergas.

Jugador:

- Porter: Manolo Cabrera i Miquel Tugores.

- Defenses: Tolo Bergas, Joan A. Fullana, Sergio González, Miquel Jaume, Miquel A. Monserrat i Sergio Piqueras.

- Mitjos: Miquel Barceló, Joan C. Carmona, Joan C. Gálvez, Eladio Huertas, Miquel Moragues i Pere A. Salvà.

- Davaners: Rafel Ferragut, Daniel Jubert, Miquel A. Martí i Miquel A. Nadal. ♦

SYP

AL VOSTRE SERVEI

*Pel vostre dinar de Fires teniu:
Fruita del temps, congelats,
carnisseria, xarcuteria i bons vins*

Agraïm la vostra visita

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

ESPORTS

C. D Espanya composició directiva temporada 96-97

President:	Joan	Oller Ballester
Vice-President:	Antoni	Palou Ferrer
Vice-President:	Antoni	Cladera Salas
Vice-President:	Pep	Mòjer Noguera
Tresorer:	Miquel	Pons Obrador
Comptable:	Pedro	Puigserver Cànovas
Secretari:	Agustí	Roig Lliteras
Vice-Secretari:	Salomé	Piqueras Navío
Vocals:	Miquel	Company Amengual,
	Damià,	Mas Tomàs,
	Jaume	Manresa Duran,
	Joan	Lara Piqueras,
	Joan	Salvà Capellà,
	Josep	Serrano Bauzà,
	José M ^a	Fernandez Otero,
	Ramon	Cañellas Llompart,
Delegats:	Bartomeu	Puigserver Martorell,
	Mateu	Peña Rigo,
	Manuel	Ramos Fuentes.

C.D. Espanya Atlètic composició directiva temporada 96-97

President:	Antoni	Vidal Cardell
Vice-President:	Josep Maria	Fernández Otero
Vice-President:	Josep	Serrano Bauzà
Vice-President:	Miquel	Company Amengual
Tresorer:	Miquel	Pons Obrador
Comptable:	Salomé	Piqueras Navío
Secretari:	Joan	Garcia Cardell
Vice-secretari:	Agustí	Roig Lliteras
Vocals:	Josep	Mòjer Noguera,
	Pedro	Puigserver Cànovas,
	Miquel	Barceló Zanoquera,
	Magdalena	Reynés Lladó.

PERRUQUERIA

Finna

C/. d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

SPORTS

ca'n salom

Sabater

Infantil i Juvenil
Talles 18 - 40

Bones Fires!

C/. Músic Joan Xamena, 12 • (Llucmajor)

ASSESSORIA FISCAL, COMPTABLE
I LABORAL

magdalena oliver fiol
economista

sebastià salvà morlà
graduat social

declaracions de renda, mòduls, IVA,
societats, comptabilitat d'empreses,
nòmnes, assegurances socials,
jubilacions, atur

C/. Sant Joan, 36
07620 - Llucmajor
Tel. 12 08 43

Benjami Futbol 7 (partit amistós) (27-9-96)

Campos, 4 - CD Espanya, 1
Alevi Futbol 7 (amistós, 27-9-96)
CD. Espanya, 6 - Valldemossa, 6

Alevi Futbol 11

1r. partit de lliga: Espanya, 1 - Sant Gaietà, 0
2n. partit de lliga: Manacor, 8 - CD. Espanya, 0

Infantils 1a. (1r. partit lliga, 28-9-96)

CD. Espanya, 14 - Escolar, 1. ♦

Alevins temporada 96-97

Plantilla

Defenses

Gil Garau Jaume

Laterals

Antoni Gamundi Ferra
Joan Bautista Lara Bagur
Joan Rossello Garriga
Miquel Trujillos Ramis
Guillem Barcelo Reynes

Mitjans

Juan Carlos Garcia Tugores
Juan Carlos Marin Sanchez

Central

Bernart Canaves Salleras

Davanters

Juan Manuel Garcia Rosas
Jordi Marti Maimo
Antoni Maimo Rigo
Joan Oller Garcia

Porters

Andreu Torres Morey
Miquel Angel Rubi Puig

Entrenador

Joan Riutort

Delegats

Joan Bautista Lara
Miquel Barcelo
Magdalena Reynes ♦

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

CAN PAU SALVÀ

EQUIPAMENTS SALVÀ S.L.

- AIRE CONDICIONAT FRED I CALOR
- ELECTRODOMÈSTICS
- ANTENES PARABÒLIQUES
- TELEFONIA MÒBIL
- REPARACIONS

LES MILLORS MARQUES ALS MILLORS PREUS

 Moviline
Esté donde esté

 CANAL+

 Movistar
Comunicación Personal sin Fronteras

C/. WEYLER, 1
TEL. 971 - 66 02 55

T'ien 21
LLUCMAJOR

C/. BISBE TAIXEQUET, 24
TEL. 971 - 66 01 44

ESPORTS

Cadets CD Espanya

S'ha acabat la pre-temporada

Jaume.-

- En sortir aquestes retxes ja s'haurà començat la lliga corresponent a la temporada 1996/97 el primer partit de la qual s'haurà jugat a Llucmajor contra el CD Barracar, diumenge dia 6 d'octubre a les 10,30 del matí.

Aquesta pre-temporada s'ha caracteritzat per un bon joc d'aquests cadets i amb moltes victòries consecutives. La nota negativa, però, la donaren justament al darrer partit amistós, el jugat a Lloseta el propassat dissabte dia 28 contra l'equip del mateix nom: un resultat negatiu i per golejada (5-2). Els dos darrers encontres jugats han sumat tants gols marcats com d'encaixats ja que le primer, després del número corresponent al mes de setembre, jugat a Llucmajor contra el Peguera va acabar amb la victòria dels llucmajoreres per 3 gols a 0, tot tres marcats per l'excel.lent davanter Sebastià Canyelles.

El darrer partit que us podem comentar, com ja hem dit més amunt, va ser el jugat a Lloseta, amb clara victòria dels locals per 5-2, tot i que la primera part va acabar amb l'empat a 2 gols. Els gols espanyistes foren aconseguits per Canyelles i per Francisco Berrocal.

Una pre-temporada, idò, bona per als nostres cadets i hem d'esperar que no ens decebin i que durant aquest campionat continuïn el mateix ritme, amb tantes victòries com sigui possible ja que, de moment, no estam avesats a veure'ls perdre. ♦

50

ferreteria
CA'N
JANER
bricolatge

Pl. Espanya, 47. Tel. 66 04 43

Rotonda Llucmajor a Porreres i Campos
Tel. 12 04 47 Fax 66 27 64

LLUCMAJOR

OFERTES DE FIRES DE 1996

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

ASSEGURANCES:

SANTAS

IMECO

ASISA

AXA (MARE NOSTRUM)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

La Junta General

A principis del mes de setembre va tenir lloc en el local social del Club columbòfil llucmajorer la Junta General del soci. Havia estat convocada pel seu President D. Salvador Paniza amb el següent ordre del dia:

- LECTURA I APROVACIÓ DE L'ACTA ANTERIOR.

- SITUACIÓ ECONÒMICA DEL CLUB.

- ELECCIÓ DE NOVA JUNTA DIRECTIVA.

Una vegada duita a terme la lectura de l'acta, pel secretari D. Gil Garau, aquesta fou aprovada sense cap esmena. A continuació el tesorer, D. Antoni Oliver, donà comptes als socis de les finances, presentant un saldo positiu. Per esser representats a la Federació Colombòfila Balear fou designat el soci D. Llorenç Tomàs Sastre. I, després, el President presentà la seva renúncia al càrrec juntament amb tots els membres de la directiva, donant les gràcies a tots per la col·laboració rebuda en el transcurs d'aquests anys que havia actuat com a cap de la societat.

Per cobrir la vacant de president es presentà D. Joan Janer que fou acceptat per tots els presents.

I sense més assumptes a tractar, es tancà l'acte.

La nova Junta Directiva:

El nou president del Club, En Joan Janer Andreu, ho ha estat en dues altres ocasions. La primera, del cinc d'octubre de 1973 al desset de setembre de 1975, i la segona, del quatre d'octubre de 1981 a l'1 d'octubre de 1984.

Per a aquesta legislatura presentà, el 16 de setembre de 1996, la nova directiva, integrada pel següents socis: Vicepresident En Llorenç Socias; Tesorer: En Toni Oliver; Vocals: En Julià Monserrat, En Sebastià Ballester, En Jeroni Tomàs i En Joan Jaume; Secretari: En Gil Garau i com a President de Curses En Llorenç Tomàs Sastre.

En aquest acte el nou cap exposà algunes idees que es desenvoluparan en el transcurs del seu comandament. Entre elles cal parlar de repetir l'Exposició Regional de 1975, de la d'una Segona Cursa Ciutat de Llucmajor, i, del IX Memorial Bernat Vadell.

El President de Curses, En Llorenç Tomàs, comunicà el nom de les persones que juntament amb ell prepararan el pla de curses per a aquesta temporada que ja comença. Aquest són els següents: En Joaquin Janer, En Bernat Bo-

net i En Tomeu Barceló, si bé, la llista encara no era tancada i calí fer noves passes per acabar-la d'enllestir.

La Junta Directiva atorgà a En Llorenç tota la seva confiança i espera que presenti el nou pla de Curses, que puntualment us comunicarem.

Notícies columbòfiles:

Dia 13 d'octubre, al matí, dintre dels actes organitzats per l'Ajuntament de Llucmajor per celebrar la Darrera Fira, es durà a terme una amollada de coloms.

Dia 27 d'octubre a les vuit hores 30 minuts, tindrà lloc, en el magatzem de llanes, la vacunació dels coloms del Club que han de participar en les diferents curses en aquesta temporada. S'espera que tots els socis siguin presents.

Un colom de Llucmajor, propietat d'En Llorenç Socias, a fet el vint-i-ú de la cursa internacional d'Avinyó França, en el Colombodromo de Castelló. Hem de recordar que l'any passat, el mateix colombòfil, va obtenir, en aquesta cursa, el primer lloc de la classificació.

Esperam que la nova Junta Directiva tenguí bon temps per poder a dur totes les seves idees a terme en aquesta legislatura que acaba de començar en el mes de setembre de 1996. ♦

ANTÒNIA ISERN

major
net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

TALLERS LLUCMAJOR

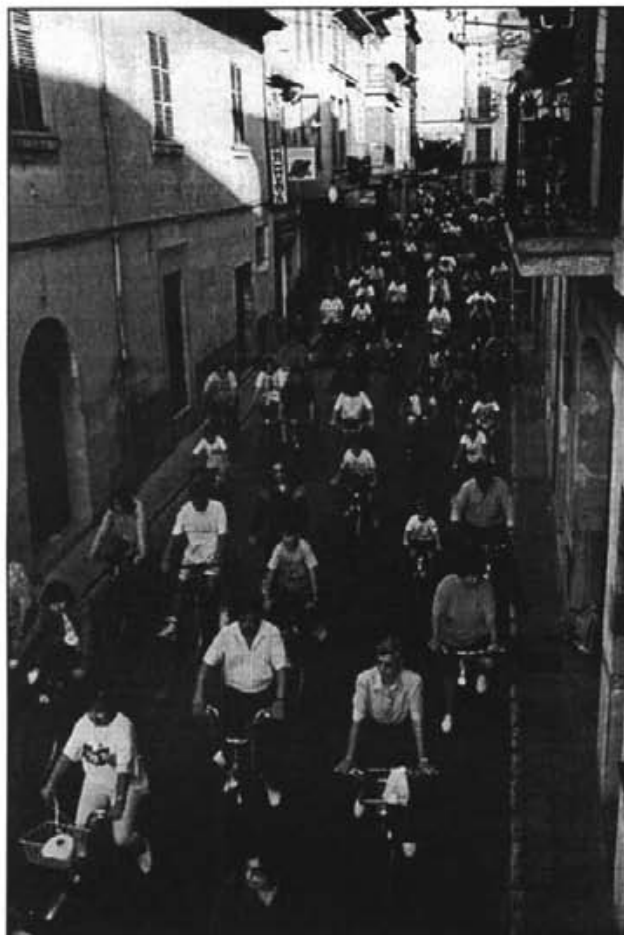
R.E.T. 0302

REPARACIONS EN GENERAL
PINTURA I PLANXISTERIA

Baltasar Tomàs Oliver - N.I.F. 41.372.489-C

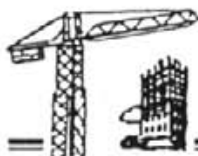
ESPORTS

Marxa ciclista a les Piquetes del Pèlag

El primer acte de les Fires d'enguany va esser la Marxa ciclista popular a les Piquetes d'es Pèlag. El fet que enguany la festa es fes en dissabte i no el dia de Sant Miquel, va fer que hi hagués gent, que per motius de feina, quedàs amb ganes d'anar-hi. Malgrat tot, la participació va esser considerable i la climatologia va contribuir a l'èxit de la diada. ♦

CONSTRUCCIONS

LAMPINO, S. L.

Especialistes en reestructuració
de cases antigues

C/. Nord, 9 - Tels.: 66 04 88 - 66 17 61 - 66 08 38

FUNERÀRIA

Nostra Senyora de Lluc

A. SASTRE

C/ Revetla 9 i 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62

(Llucmajor)

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF: PEP MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

TANCAT ELS DILLUNS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

Entre noltros

Naixaments

1- Antònia Coll i Vaquer, filla d'Antoni i Esperança, 29-8-96.

2- Gorka Sánfelix i Palacios, fill de Francesc i Maria-Begonya, 27-8-96.

3- Natalia Lima i Diéguez, filla de Manel i Araceli, 29-8-96.

4- Felip Cànaves i Alvarado, fill de Miquel i Maria-Mercè, 30-8-96.

5- Molly-Luisa Cowell i Ferrà, filla de John i Mª Antònia, 5-9-96.

6- Marina Ramos i Estarellas, filla de Ramon i Maria, 16-8-96.

7- Antoni Ginard i Matas, fill de Llorenç i Joana, 12-9-96.

8- Alexandre Waltel i Dominguez, fill de Ruben i Maria-Jesús, 10-9-96.

9- Lluç Tomàs i Dfàz, fill de Lluç i Margalida, 14-9-96.

10- Aina-Maria Taberner i Guasp, filla de Joan i Catalina, 15-9-96.

11- Albert González i Cardona, fill de Pere i Margalida, 13-9-96.

12- Marian Vives i Crook, filla de Miquel-Àngel i Sara, 19-9-96.

Matrimonis

1- Fidel De la Osa Regidor i Francesca-Esperança Mora Ribot, 12-7-96, Saló d'Actes de l'Ajuntament.

2- Antoni Rojas Gema i Maria-Teresa Marin Ruiz, 3-8-96, Saló d'Actes de l'Ajuntament.

3- Sergi Muñoz Ribero i Carme-Isabel Cortés Belivar, 27-7-86, Església de Sant Bonaventura.

4- Bartomeu Font Salvà i Maria-Antònia Vicens Guerrero, 1-6-96, Església de Sant Bonaventura.

5- Pere-Antoni Riera Siquier i Ana-Maria Rodríguez Gómez, 1-9-96 a l'Església Ntra. Sra. Lactància.

6- Artur Sesma Gomila i Irida Ivanoga, 5-9-96 al Jutjat de Pau.

7- Joan-Carles Bennassar Rigo i Catalina Gual Perelló, 8-6-96, Església de Sant Bonaventura.

8- Antoni Ripoll Méndez i Esperança-Mónica Torres Oliver 10-2-96, Església Ntra. Sra. de Gràcia.

9- Francesc-Josep Fernandez i Rodríguez i Aina-Maria Bemitez Fuster, 31-8-96, Església de Sant Bonaventura.

10- Antoni-Josep Fornés Soto i Antònia Ballester Pou, 20-7-96, Església de Sant Bonaventura.

11- Josep-Esteve Montalbo Mercado i Mª Francesca Carmona Maestre, 7-9-96, Església de Sant Miquel.

12- Manuel Vidal Pérez i Francesca Genovart Fuster, 16-8-96, a l'Església Ntra. Sra. de Gràcia.

13- Miquel Salvà Mulet i Maria Blanch Lull, 21-9-96, al Jutjat de Pau.

14- Ponç-Joan Llaneras Banús i Maria-Teresa Gelabert Millán, 8-9-96, a la Parròquia de Sant Miquel.

Defuncions

1- Pere-Antoni Tomàs i Oliver, 28-8-96 als 97 anys.

2- Mateu Ginard i Salvà, 2-9-96 als 93 anys.

3- Jaume Clar i Sastre, 5-9-96 als 90 anys.

4- Gafrey Wilkie, 6-9-96, als 54 anys.

5- Bartomeu Barceló i Bonet, 13-9-96 als 81 anys.

6- Joan Torres i Ribas, 14-9-96 als 79 anys.

7- Patrocinia Pacheco i Astorga, 16-9-96, als 62 anys.

8- Albert Schmitt, 16-9-96, als 72 anys.

9- Willibald Rieger, 17-9-96, als 70 anys.

10- Margalida Nicolau i Julià, 26-9-96, als 86 anys.

11- Catalina Ros i Vila, 26-9-96, als 91 anys.

12- Maria Ripoll i Vidal, 30-9-96, als 66 anys. ♦

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat

(Comare)

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

Cl. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

BAR - CAFETERIA

CAN LAMPINO

- Menús casolans diaris
- Gran variació de plats combinats
- Pizzes casolanes fetes al moment
- Tapes variades
- Carn a la brasa
- Terrassa amb jardí

Cl. de Gràcia, 59 (Llucmajor)

Passatemps

Sopa de lletres

12 Esglésies de Palma

D Z A N M C P T L B S F Z A V B
 E F N A F T D B L E G N A S A L
 A X O I C E H P U I D P V E P L
 C E I E P N M Q L T E A X Y B E
 S T S A T T I G L S B V H P O U
 E F I C I N Q I N I N E Z T D Q
 C E T A I N G A O R V H Y T I I
 N A N M F A D Q M H E M D N O M
 A E O I C A N R A C N E Y A H T
 R D M F A S B F R S A Z X S E N
 F N B C H S B O T U D M I T F A
 T V O E U U G C A P U T X I N S
 N C H E V M U C E R I L O R G O
 A U S U D P I E B O Q C S E D A
 S A C G Z C E A T C R O L P R L
 L D B T O I G O R L T F M S S E
 A I H U R O Z C E V A M T E G D

54

Solució del mes passat

- Anfós	- Mabre	- Moll
- Aranya	- Gerret	- Moixó
- Cabot	- Escórpora	- Morralla
- Dèntol	- Congre	- Morena

SA FILOA

C/. MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

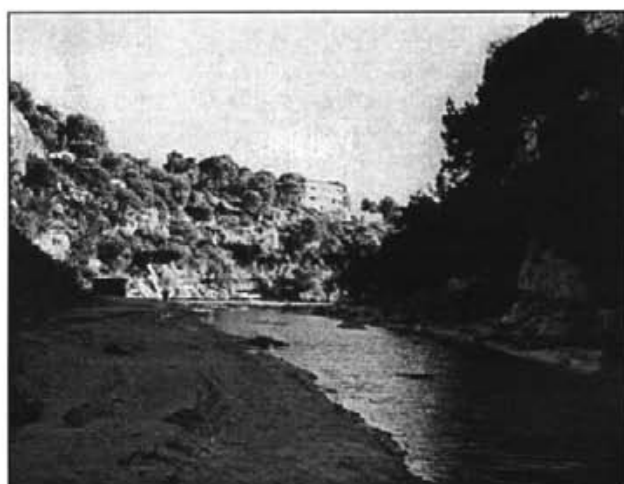

Boutique

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
 Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Pes forat d'es moix

La naturalesa reclama el que és seu!

A cala Pi ha vomitat la brutor que s'havia tirat dins el llit del torrent i ha romput la murada artificial d'arena que hi havia a la cala. ♦

IVECO

SERVEI AUTORITZAT

Tallers

ANTONIO

ROSSELLÓ RAMIS, s.l.

C/ Navarra, 4-6 • Tel. 66 09 28
 Lluçmajor

El acierto de Almacenes Femenias es poder dar respuesta a tus ideas. Por eso renovamos nuestra oferta. Nuevos materiales, texturas, colores... nuevas propuestas que nos acercan a ti. Descubrir los nuevos conceptos de diseño es nuestra apuesta de futuro.

Trabajar con la solvencia de los líderes del mercado es la clave de la satisfacción. Combinar lo clásico y lo moderno, crear nuevos estilos.

Trabajamos para poder darte más facilidades a la hora de materializar tu ideal hogar.

Si usted piensa comprar o simplemente curiosar, visite nuestras exposiciones, les proporcionará una nueva y completa perspectiva a sus ideas sobre decoración.

F almacenes **femenias** s.a.

Azulejos y Pavimentos

Polígono Son Castelló

Vía Asima, 1. Tel: 43 04 84 - 43 04 95
Fax: 20 69 98

Llucmajor

Ronda de Migjorn, s/n - Tel: 66 08 56
Tel/Fax: 66 07 01

El Arenal

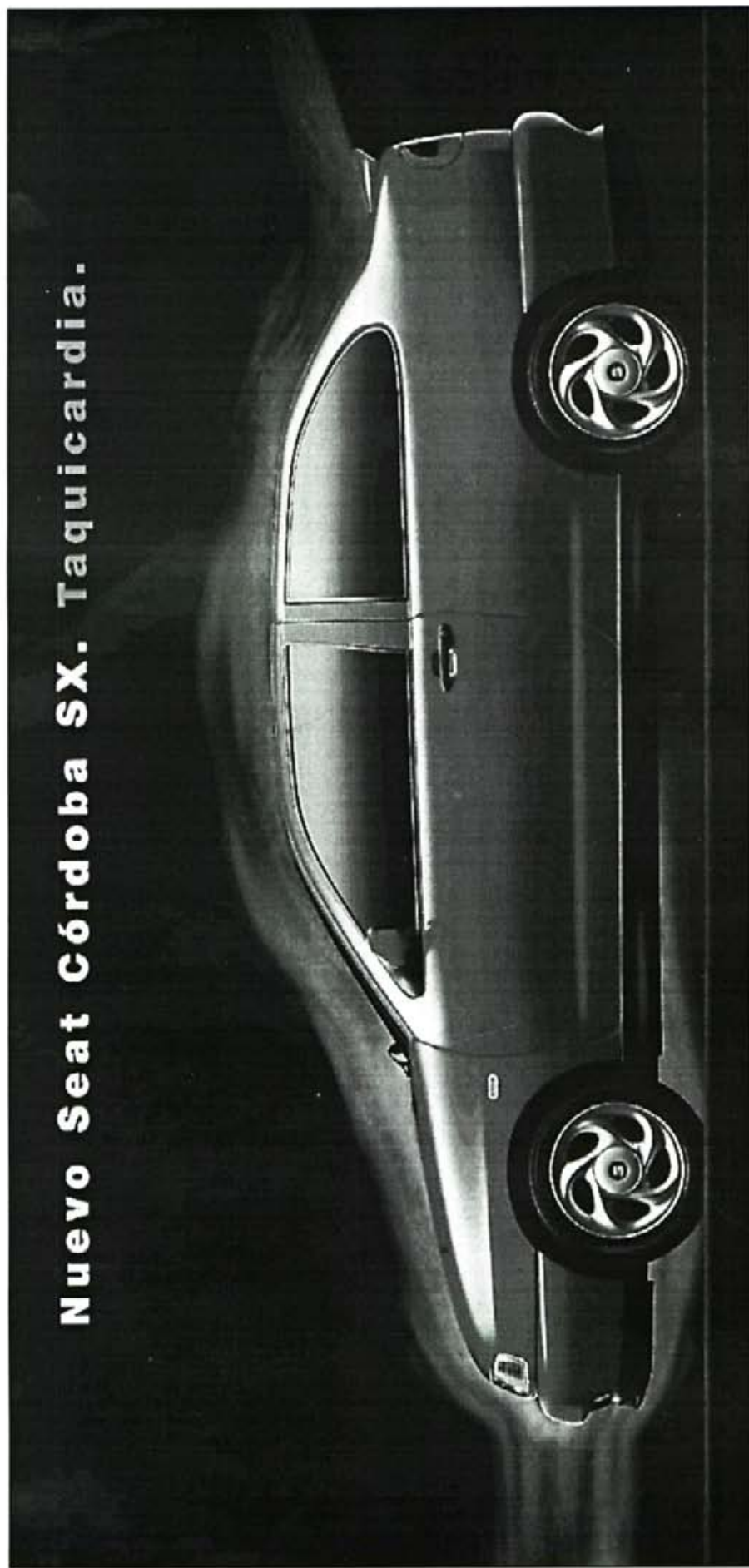
Diego Zaforteza, 3 - Tel: 49 16 50 - 49 16 11
Tel/Fax: 49 15 58

**Rubi Automóviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

Nuevo Seat Córdoba SX. Taquicardía.

A D V E R T E N C I A :

Por su **potencia**: 1.6-100CV, 2.0-115CV, 1.8- 16V-130CV. Por su **comfort**: Volante y palanca de cambios en cuero, cuatro de herramientas e indicadores deportivos, 4 plazas y 455 l. de maletero.
Por su **equipamiento**: Dirección asistida, alarma antirrobo y doble airbag de serie. ABS, EDS y aire acondicionado opcionales. Y sobre todo por su **diseño**, el nuevo Córdoba SX puede producir taquicardía.

